

GYS

2024

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEMUR

Personelinin Görevde Yükselme Sınavı

KONU ANLATIMLI

%100 ÖZGÜN

MEB Personeli Personeli Görevde Yükselme ve
Ünvan Değişikliği Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda
özgün hazırlanmıştır.

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

ÖN SÖZ

GÖREVDE YÜKSELME SINAVI (GYS)

MEMUR

KONU ANLATIMLI

YAZAR

Komisyon

©

Bütün hakları Data Yayınlarına aittir. Yayıncının izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz. Kitabın bilimsel sorumluluğu yazarlara aittir.

**BU KİTAP T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞININ BANDROLÜ İLE
SATILMAKTADIR.**

ISBN/Sertifika No

ISBN No: 978-625-6440-55-5

Sertifika No: 40447

SAYFA TASARIMI

Data Dizgi Ekibi

KAPAK TASARIMI

Data Grafik Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital Matbaacılık

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok.
Matbaacılar Sitesi Mat-Sit İş Merkezi No:2/20
Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 29 95 – 0 505 925 57 81
Faks: 0 312 342 23 58

MEB Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği gereğince açık bulunan Memur kadroları için "Görevde Yükselme Sınavı" düzenli aralıklarla yapılmaktadır.

MEB Personeline yönelik olarak "Görevde Yükselme Sınavı"na kendinizi hazırlayacağınız güncel mevzuat ve akabinde kendinizi soru çözerek değerlendireceğiniz güncel sorulardan oluşan bu kitabımızı hazırlamış bulunmaktayız. Data Yayınları olarak siz değerli adaylar için elinizdeki Soru Bankası'nın çok faydalı olacağına inanıyoruz ve yapılacak sınavda başarılar diliyoruz.

Data Yayınları

KİTABA İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİNİZ İÇİN

datayayinlari@gmail.com adresine e-posta ile veya

0542 262 03 37 WhatsApp iletişim numaramız

üzerinden iletebilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1 TÜRKÇE VE DİL BİLGİSİ	5
TESTLER	
ÜNİTE 2 İNSAN HAKLARI VE DEMOKRASİ	102
TESTLER	
ÜNİTE 3 TÜRK İDARE SİSTEMİ	125
BÖLÜM 1 İDARE HUKUKU	125
BÖLÜM 2 TÜRKİYE'NİN İDARİ YAPISI	137
TESTLER	
ÜNİTE 4 PROTOKOL KURALLARI	151
TESTLER	
ÜNİTE 5 ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ	166
TESTLER	
ÜNİTE 6 GENEL KÜLTÜR VE GÜNCEL BİLGİLER	241
TESTLER	
ÜNİTE 7 TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI	304
TESTLER	
ÜNİTE 8 657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU	366
TESTLER	
ÜNİTE 9 1739 SAYILI MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNU	435
TESTLER	
ÜNİTE 10 222 SAYILI İLKÖĞRETİM VE EĞİTİM KANUNU	450
TESTLER	
ÜNİTE 11 652 NOLU ÖZEL BARINMA HİZMETİ VEREN KURUMLAR VE BAZI DÜZENLEMELER HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME	463
TESTLER	
ÜNİTE 12 4982 SAYILI BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU	470
TESTLER	
ÜNİTE 13 5442 SAYILI İL İDARESİ KANUNU	478
TESTLER	
ÜNİTE 14 MEB PERSONELİNİN GÖREVDE YÜKSELME, UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ VE YER DEĞİŞTİRME SURETİYLE ATANMASI HAKKINDA YÖNETMELİK	493
TESTLER	
ÜNİTE 15 MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ADAY MEMURLARININ YETİŞTİRİLMELERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK	504
TESTLER	
ÜNİTE 16 MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETMEN ATAMA VE YER DEĞİŞTİRME YÖNETMELİĞİ	512
TESTLER	
ÜNİTE 17 MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İZİN YÖNERGESİ	536
TESTLER	

SIRA NO	KONULAR	SORU SAYISI
1	Türkçe dilbilgisi	6
2	İnsan hakları ve demokrasi	2
3	Türk idare sistemi	2
4	Protokol kuralları	2
5	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	4
6	Genel kültür	5
7	T.C. Anayasası (Genel esaslar, Temel ve ödevleri, Devletin Temel Organları)	6
8	657 sayılı Devlet Memurları Kanunu	6
9	1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu	6
10	222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu	4
11	652 sayılı KHK	1
12	4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu	3
13	5442 sayılı İl İdaresi Kanunu	3
14	Bunlara bağlı mevzuat; MEB Personelin Görevde Yükselme, Unvan Değişikliği ve Yer Değiştirme Suretiyle Atanması Hakkında Yönetmelik MEB Aday Memurların Yetiştirilmelerine İlişkin Yönetmelik MEB Öğretmenlerin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği MEB Personelin İzin Yönergesi	10
TOPLAM		60

TÜRKÇE VE DİL BİLGİSİ

SÖZCÜKTE ANLAM VE SÖZCÜK BİLGİSİ

1. ÜNİTE

1. BÖLÜM

I. SÖZCÜKTE ANLAM

Her sözcük görünen, görünmeyen varlık ya da durumlardan birini çağırır. Bu çağırışlardan her birine "anlam" denir. Sözcüklerin tek başına anlamları olduğu gibi cümle içinde kazandığı yeni anlamlar da olabilir. Sözcüklerin anlam çeşitlenmesini şu başlıklar altında inceleyebiliriz:

SÖZCÜKTE ANLAM

- Gerçek Anlam
 - Temel Anlam
 - Yan Anlam
- Terim Anlam
- Mecaz Anlam

1. GERÇEK ANLAM

Sözcüğün zihnimizde uyandırdığı ilk anlam gerçek anlamdır. Sözcüğün gerçek anlamı iki şekilde kullanılabilir:

a. Temel (İlk) Anlam

Sözcüklerin aklımıza ilk gelen anlamlarıdır. Başka bir deyişle bir sözcüğün sözlükteki ilk anlamıdır.

- Yolun sağ tarafında iğde ağaçları vardı.
- Bardaktaki suyu niye döktün?

NOT

- Bir sözcüğün tek başına iken taşıdığı anlam ile cümledeki anlamı aynı ise o sözcük temel anlamıyla kullanılmış demektir.
- Martının kanatları ıslaktı.
- Gençler sahilde ateş yakmışlar.

b. Yan Anlam (Yakıştırma)

Şekil ve işlev benzerliğinden dolayı, bir sözcüğün başka bir varlığa ad olarak verilmesidir. Sözcüklerin gerçek anlamlarından kopmadan kazandıkları bu anlama yan anlam denir.

- Dağın eteklerinde çiçekler vardı. (Yamaçlı yerlerin alt bölümü)
- Uçağın kuyruğuna zarar vermişlerdi. (Uçaklarda kuyruğa benzeyen uzantı)

2. TERİM ANLAM

Bilim, sanat, spor ya da meslek dallarıyla ilgili özel, sınırlı bir anlamı ve kullanımı olan sözcüklere terim denir. Terimler gerçek anlamda kullanılır. Bir sözcüğün terim anlamı, ait olduğu alanda kullanıldığı an ortaya çıkar.

- doku, nöron → biyoloji terimi
- replik, tirat → tiyatro terimi
- hece, ölçü, uyak → edebiyat terimi
- Dünya, Güneş etrafında döner. (astronomi terimi)
- Bu dairenin alanını hesaplayabilir misin? (geometri terimi)
- Verilen eylemleri çatısına göre inceleyiniz. (dil bilgisi terimi)
- Radyo dalgalarını bulamıyordum. (teknik terimi)
- Korner atışını İsmail kullanacaktı. (spor terimi)
- Fizik dersinde ses dalgalarını işledik. (fizik terimi)

Örnek Soru

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangisi temel anlamda kullanılmıştır?

- Hep geç kalmak onun âdetidir.
- Nüfus cüzdanımı yitirdim, geçersizdir.
- Bakanlık kadrosunda hiç açık yok.
- Elektrik saati arızalanmış.
- Maçı kaybeden sporcular taş yağmuruna tutuldular.

Çözüm

A'daki âdet sözcüğü temel anlamında kullanılmıştır. Bu sözcüğün temel anlamı "bir kimsenin yapmaya alışmış olduğu şey"dir. "âdet" sözcüğünün cümledeki kullanımı akla ilk gelen anlamıyla ilgilidir. Diğer seçeneklerde verilen sözcükler yan veya mecaz anlamda kullanılmıştır. B'de cüzdan (resmi evrak), C'de açık (kontenjan), D'de saat (sayaç) sözcükleri yan anlamda, E'de ise yağmur (aşırı, çok fazla) sözcüğü mecaz anlamdadır.

Cevap A

CÜMLEDE ANLAM

2. BÖLÜM

CÜMLEDE ANLAM

Bir cümlelerin iletmek istediği düşünceyi veya duyguyu doğru yorumlayarak anlamak gerekir. Cümlelerin yorumu paragrafın yorumu için alt basamaktır. Cümleyi doğru yorumlayan kişi, paragrafı da doğru yorumlar. Bunun ilk koşulu da cümleyle ilgili temel kavramları iyi bilmektir.

Cümleleri anlam ve anlatım bakımından inceleyebiliriz.

1. ANLAM ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN CÜMLELER

1. Yakın Anamlı Cümleler

Bir durum, kişi ya da olay hakkında aynı yargıları, aynı düşünce ve duyguları dile getiren cümlelerdir.

- Sanatçının amacı çevresine ayna tutmak değil, aynaya yansıyanları yeniden biçimlendirmektir.
- Sanatçı, gözlem gücünden yararlanırken seçtiği ayrıntıları olduğu gibi değil yeniden kurgulayarak anlatır.

2. Anlamca Çelişen Cümleler

Savunulan düşünce bakımından birbirine ters düşen, karşıt yargılar içeren cümlelerdir.

- Sanatçı, içinde bulunduğu toplumun sorunlarını, sıkıntılarını eserinde anlatmalıdır.
- Toplumsal hassasiyetler sanatta yetkinliğin ölçüsü değildir.

3. Neden – Sonuç Cümleleri

Neden – sonuç ilişkisi “-den, -diğinden, -dığı için, -den dolayı, için, çünkü, ki, diye” gibi sözcük ya da eklerle sağlanır. Bu cümlelerin yüklemine “niçin” sorusu sorulduğunda cümleden bir cevap alınabiliyorsa cümlede neden-sonuç ilgisi vardır. Böyle cümlelerde neden önce, sonuç sonra gelir.

- Derslerine çalışmadığı için sınıfta kaldı.
neden sonuç
- Gereksiz konuştuğundan komik duruma düştü.
neden sonuç
- Sana inanmıyorum; çünkü sen bir yalancısın.
- Öyle yorgundum ki hemen uyumuşum.
- Annem eve döndü diye çok seviniyorum.
- Çalışmadığı için kazanamadı.

Örnek Soru

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde verilen yargılar anlamca birbirine yakındır?

- A) - Büyük şiirler, belirli bir tema üzerine kurulur.
- Çok değişik temalarda şiir yazılabilir.
- B) - Şiirde gereksiz hiçbir sözcük kullanılmamalıdır.
- Doldurma sözcükler, şiirin şiirselliğini yitirmesine yol açar.
- C) - Şiirde çok yinelenmiş, aşınmış sözlere yer yoktur.
- Şiirde aranan özelliklerden biri de imgelerdeki yeniliktir.
- D) - Şiirde duygusal yoğunluk ağır basar.
- Her şairin duygularını yansıttığı biçimi birbirinden farklıdır.
- E) - Şiirde önemsenen hususlardan biri de içtenliktir.
- Şair, duygusunu, düşüncesini kolayca aktarabilmelidir.

Çözüm

A, C, D, E seçeneklerinde verilen yargılar, anlam bakımından tam olarak birbirleriyle örtüşmemektedir. B seçeneğinde ise her iki yargı aynı mesajı vermektedir: Gereksiz sözcükler şiirin güzelliğine zarar verir.

Cevap B

NOT

- ✓ Neden - sonuç cümleleri aynı zamanda gerekçe bildiren cümlelerdir.

Örnek Soru

(I) O, işlediği konuları genellikle Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş döneminin başladığı 17 ve 18. yüzyıldan alır. (II) Oyunları o dönemin düşünüş biçimini, törelerini karikatürize ettiğinden, değerlidir. (III) Güldürme ögesine bağlı kalarak bilgili bilgisiz, erdemli erdemsiz kişiler arasında çelişkileri yansıtır. (IV) Kurumların, dolayısıyla da toplumun hicvine yönelir. (V) Mizah anlayışı, geleneksel mizah anlayışımıza uyduğundan, cevaplarından halk da hoşlanır, aydınlar da.

Yukarıdaki parçada numaralandırılmış cümlelerin hangilerinde neden – sonuç ilişkisi vardır?

- A) I ile II
- B) I ile III
- C) II ile V
- D) III ile IV
- E) IV ile V

Çözüm

II. cümlede, yazarın oyunlarının değerli olmasının nedeni; “o dönemin düşünüş biçimini, törelerini karikatürize” etmesidir. V. cümlede, yazarın yapıtlarından halkın ve aydınların hoşlanmasının nedeni; “yazarın mizah anlayışının, geleneksel mizah anlayışımıza uyması”dır.

Cevap C

PARAGRAF BİLGİSİ

3. BÖLÜM

I. PARAGRAF

Paragraf, bir düşüncüyü tam olarak anlatabilmek için bir araya getirilen cümleler topluluğudur. Paragrafın bütün cümleleri aynı konuyu işler, aynı düşüncüyü açıklar ya da destekler. Paragraf tek bir düşünce etrafında oluştuğundan kendi içinde yapısal ve anlamsal bir bütünlük gösterir.

Bu konudaki sorular paragrafın değişik özellikleriyle ilgilidir. Genellikle paragrafın ya **ana düşüncesi**, **yardımcı düşünceleri**, **konusu**, **başlığı** sorulur ya da paragrafın oluşturulmasıyla ilgili özellikler üzerinde durulur.

Paragraf sorularının çözümünde aşağıdakilere dikkat etmeliyiz.

- Paragrafa yorum karıştırmamak, paragrafı okurken ön yargılarımızı, kabullerimizi bir kenara bırakıp paragrafta sözü edilenler üzerinde durmak.
- Paragrafta bize göre çok yanlış bir düşüncenin doğruluğu savunulsa bile, onun doğru olduğunu kabullenerek soruya yaklaşmak.

Paragraf, bir düşünceyle ilgili cümleler topluluğu, bir ana düşüncüyü açıklayan cümleler kümesi, bir düşünce birimi olarak da tanımlanabilir. İyi ve sağlam kurulmuş bir paragraf şu özellikleri taşımalıdır:

- Paragrafı oluşturan cümleler dil, düşünce ve anlatım özelliği yönüyle birbirine bağlı olmalıdır.
- Paragrafı oluşturan cümleler belli bir düşüncüyü (ana düşüncüyü) dile getirmelidir.
- Paragrafın her cümlesi bir zincirin halkaları gibi dil ve düşünce yönünden birbirine bağlı olmalı; konu ve düşünceyle uyumsuz bir cümle yer almamalıdır.

1. PARAGRAFTA KONU

Her paragrafta yazar bir şeylerden söz ederek okura mesaj ulaştırmak ister. Paragrafta üzerinde durulan, hakkında söz söylenen düşünce, olay ya da duruma "konu" denir.

Bir paragrafı çözümlerken yapılacak ilk iş konuyu doğru olarak saptamaktır. Konusu bilinmeyen paragrafın anlaşılması güçtür.

Bir paragrafın konusunu bulabilmek için yazıda, "**Ne üzerinde duruluyor?**" "**Ne hakkında söz söyleniyor?**" sorularına yanıt bulmamız gerekir.

2. PARAGRAFTA ANA DÜŞÜNCE

Ana düşünce, parçada asıl vurgulanmak istenen, konuyla ilgili olarak okuyucuya kavratılmaya çalışılan düşüncedir. Bir başka söyleyişle yazarı yazı yazmaya iten amaçtır.

Ana düşüncesi kavranmamış bir yazı, gerçekte boşuna okunmuş bir yazıdır. Çünkü böyle bir durumda okuyucunun asıl anlatılmak istenenle bir düşünsel bağı olmayacaktır.

Ana Düşünce Nasıl Belirlenir?

Ana düşüncüyü belirlemek, bir sözcüğün cümlede kazandığı anlamı, yaptığı görevi, cümlelerin ilettiği yargıyı kavramaya bağlıdır. Ana düşüncüyü belirlemede yanılgıya düşmemek için parçayı bütünüyle kavramayı amaçlayarak okumak gerekir. Parça okunduktan sonra, "Bu parçada yazarın asıl anlatmak istediği nedir?" sorusu doğrultusunda parçadan yola çıkılarak bir cevap verilir. Ana düşünce bir cümle biçiminde ifade edilir. Örneğin düşünceye dayalı yazılarda bütün yardımcı düşüncelerin mutlaka iletmek istediği ortak bir ileti vardır. Bunun yanı sıra olaya dayalı yazılarda bütün olay örgülerinin metnin ana temasını ortaya çıkaracak biçimde geliştiğini görürüz. Yardımcı düşünceler ve olay örgüleri okuyucuya hangi mesajı veriyorsa o mesaj ana düşüncedir ve cümle biçiminde tespit edilir.

Örnek Soru

Çocuk kitabı yazmak bana göre çok eğlenceli. Yeter ki vermek istediğiniz bilgileri doğru bir biçimde süzün ve hissettirmeden kurguya yerleştirin. Benim pedagoji eğitimim var ama gördüm ki bu bana, sonraki yıllarda yaptığım öğretmenlikten edindiklerimi verememiş. On yıldır çocukların içinde yaşamak benim en büyük avantajım. Onların nelerden hoşlandıklarını, neleri sahte ve yapmacık bulduklarını çok iyi biliyorum.

Düşüncesini bu sözlerle dile getiren bir öğretmen, kitaplarını yazarken aşağıda belirtilenlerin hangisinden yararlanmışır?

- A) Öğrenciliğinde kazandığı önemli bilgilerden
- B) Çocuk dilinin inceliklerinden
- C) Çocuklara olan sevgisinden
- D) Mesleğinde kazandığı deneyimlerden
- E) Yazma isteğinin güçlülüğünden

YAZIM KURALLARI

4. BÖLÜM

EKLERİN VE BAĞLAÇLARIN YAZIMI

A. -KEN EKİNİN YAZIMI

Büyük ünlü uyumuna uymayan bu ekin aslı “i-ken”dir. Getirildiği sözcüğün son sesi ne olursa olsun ince yazılır:

- okur-ken, yazar-ken, gelir-ken, söyler-ken
- İstenildiği takdirde “iken” olarak ayrı da yazılabilir:
- okur iken, yazar iken, gelir iken, söyler iken

B. “Kİ”NİN YAZIMI

Türkçede kullanılan üç farklı “ki” vardır.

Sıfat Yapan “-ki”

Eklenildiği sözcüğe bitişik yazılır. Sözcüğe aitlik anlamı katar. Cümleden çıkarıldığında anlam bozulur. Ek halindedir.

- Alt satırdaki cümleler oldukça güzel.
- Evdeki çiçekleri sulamalısın.
- Akşamki düğüne hep beraber gittik.

İlgi Zamiri Olan “-ki”

Ek halindedir. Sözcüğe bitişik yazılır. Daima bir ismin yerini tutar ve cümleden çıkarılırsa anlam bozulur.

- Benim kalemim bozuk, seninki sağlam (senin kalemin)
- Romanın kurgusu (romanınki)
- Çocuğun defteri (çocuğunki)

Bağlaç Olan “ki”

Sözcük gruplarını ya da cümleleri anlam ilgisiyle birbirine bağlayan ki bağlacı her zaman ayrı yazılır. Cümleden çıkarıldığında cümlelerin anlamı bozulmaz. Yüklemden ve çekimli fiillerden sonra gelen “ki”ler daima bağlaçtır.

- Türk dili dillerin en zenginlerindedir; yeter ki bu dil şuurla işlensin.
- Hava o kadar güzel ki kendimi sokağa attım.
- Sandım ki çok değer veriyor bana.
- Bu sonuca bakarak şöyle diyebiliriz ki güzel işler başarmışız.

NOT

- ✓ Bazı sözcüklerde “ki” bağlacı bitişik yazılır. (oysaki, mademki, çünkü, halbuki, meğerki, sanki, belki)

Örnek Soru

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Bana yardım eder mi ki?
- B) Öylesine yorulduki bayıldı.
- C) Oysaki ben bunu bilmiyordum.
- D) Sendeki evrakları getirdin mi?
- E) Evde ekmek kalmamış ki.

Çözüm

B seçeneğindeki “ki” bağlaçtır ve ayrı yazılması gerekirken bitişik yazılarak yazım yanlışı yapılmıştır.

Cevap B

C. “Mİ” SORU EKİNİN YAZIMI

✓ “mi” soru eki kendinden önceki sözcüklerden ayrı, kendinden sonraki kişi ve ek fiil ekleriyle bitişik yazılır:

- Bahçedeki çiçekleri sulayabilir misin?
- Bu sözleri söyleyen o muydu?

✓ “mi” soru eki son sese bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar:

- Gördün mü? Kaldı mı? Yazıyor mu? Uzak mı?

✓ “mi” eki soru görevi dışında, belirteç yapma durumunda da ayrı yazılır:

- Akşam oldu mu vadiler kararır.
- Şu tepeyi de aşlık mı Yeşil Vadi’ye vardık demektir.

D. “DE”NİN YAZIMI

“de” Bağlacının Yazımı

Bağlaç olan “de” daima ayrı yazılır. Cümleden çıkarıldığında cümlelerin anlamı daralabilir, ama bozulmaz. Genellikle “dahi, bile” anlamlarına sahiptir.

- Seninle birlikte ben de geleceğim.
- Sen de onlar kadar çabalamalısın.
- Kurunun yanında yaş da yanar.
- Gel de çık işin içinden.

NOKTALAMA İŞARETLERİ

5. BÖLÜM

I. NOKTALAMA İŞARETLERİ

Konuşmada sesin belirlediği anlatım değerini yazılı anlatımda noktalama işaretleri sağlar. Noktalama işaretleri, okumamızı düzenleyerek yanlış anlaşılmalara önler. Ayrıca yazının bu işaretlerle düzenlenmesi, yazıda anlatılanların daha çabuk ve doğru algılanmasını sağlar.

1. NOKTA (.)

✓ Anlamca tamamlanmış cümlelerin sonuna konur:

- Kapının eşliğinde biraz durarak etrafı dinledim.
- Türkiye, sorunlar içinde debelenip duruyor.
- Burada her yaz başka güzeldir.

✓ Bazı kısaltmaların sonuna konur:

- Dr. (doktor), bkz. (bakınız), Alb. (Albay)
- Prof. (profesör), vb. (ve benzerleri),
- Roman, öykü, anı vb. edebi türlerden en çok öyküyü kendime yakın bulurum.
- Konferansı Doç. Dr. Ali Bey düzenledi.

NOT

- ✓ Büyük harflerle yapılan kısaltmalarda harflerin arasında noktalama işareti kullanılmaz.
 - ▶ TDK, YÖK, TBMM, MEB, PTT
- ✓ Ancak gelenekselleşmiş olan T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe) kısaltmaları bu kuralın dışındadır.

✓ Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur:

- 3. (üçüncü), 15. (on beşinci); II. Mehmet, XIV. Louis, XV. yüzyıl; 2. Cadde, 20. Sokak, 4. Levent
- Yazarın son çıkardığı romanı 5. baskısını tamamladı.
- Evliliklerinin 2. yıl dönümünü hep beraber kutladık.

✓ Arka arkaya sıralanan virgülle veya çizgiyle ayrılan rakamlardan sadece sonuncu rakama nokta konur:

- 3, 4 ve 7. maddeler okundu.
- XII-XIV. yüzyıllar arasında yapılan savaşlar hangileridir?

✓ Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için nokta kullanılır:

- Fenerbahçe – Galatasaray karşılaşması 24.10.2014 tarihine ertelendi.
- Kosova 18.02.2008 tarihinde bağımsızlığını ilan ederek Avrupa'daki 49. ülke oldu.

✓ Tarihlerde ay adları yazıyla da yazılabilir. Bu durumda ay adlarından önce ve sonra nokta kullanılmaz:

- 29 Mayıs 1453, 29 Ekim 1923

✓ Bir yazıda maddeleri gösteren rakam ve harflerden sonra nokta kullanılır:

- I. SÖZCÜKLER
 - A. SÖZCÜK TÜRLERİ
 - 1. Adlar
 - a. Somut adlar
 - b. Soyut adlar

✓ Dört ve dörtten çok rakamlı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve araya nokta konur:

- 1.000, 326.197, 49.750.812
- 2007 nüfus sayımı sonuçlarına göre Türkiye'nin nüfusu 70.586.256 kişi olarak tespit edilmiştir.

✓ Matematikte çarpma işareti yerine kullanılır:

- 3.7=21, 4.5=20

2. VİRGÜL (,)

✓ Birbiri ardınca sıralanan eş görevli sözcük ve sözcük gruplarının arasına virgül konulur:

- Meyve tabağında elma, muz, armut ve ayva vardı.
- Evde, okulda, yollarda, her yerde yalnızca seni düşünüyorum.
- Kısa saçlı, ela gözlü, kahverengi mantolu, genç ve güzel bir kız gülümseyerek bana doğru yaklaştı.
- Küçük arabaya benim bavullarımı, annemin kayak takımını, kardeşlerimin oyuncaklarını tika basa yerleştirmeye çalıştık.

ANLATIM BOZUKLUĞU

6. BÖLÜM

Sözcük düzeyindeki anlatım bozuklukları değişik nedenlerden kaynaklanabilir. Bu tür yanlışlıkları şu başlıklar altında inceleyebiliriz:

ANLAM İLE İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUKLARI

1. Sözcüklerin Birbirleriyle Karıştırılması
2. Sözcüklerin Yanlış Anlamda Kullanılması
3. Anlamca Çelişen Sözcüklerin Kullanılması
4. Gereksiz Sözcük Kullanımı
5. Sözcüklerin Yanlış Yerde Kullanılması
6. Mantık ve Sıralama Hataları
7. Deyim ve Atasözü Yanlışları

YAPI İLE İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUKLARI

1. Gereksiz Ek Kullanımı
2. Tamlama Yanlışlıkları
3. Eklerin Yanlış Yerde Kullanılması
4. Noktalama İşaretlerinin Yerde Kullanılmaması
5. Yüklem Eksikliği
6. Özne Eksikliği
7. Özne – Yüklem Uyumsuzluğu
8. Nesne Eksikliği
9. Dolaylı Tümleş Eksikliği
10. Zarf Tümleci Eksikliği
11. Ek – Fiil Eksikliği
12. Zamirlerin Belirsizliği

A. ANLAM İLE İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUKLARI

1. SÖZCÜKLERİN BİRBİRLERİYLE KARIŞTIRILMASI

Türkçede bazı sözcükler ses yönünden birbirine benzemekte, birbirini çağrıştırmaktadır. Birbirlerini andıran bu sözcüklerin çoğu kez aynı anlama geldiği sanılır.

- Başarısızlık yalnızca bu öğrencilere özel bir durum değildir. (Y)
Başarısızlık yalnızca bu öğrencilere özgü bir durum değildir. (D)

- Köyde çektiği **resimlere** bakıyorduk. (Y)
Köyde çektiği **fotoğraflara** bakıyorduk. (D)
- Osmanlı Devleti halk arasında din, dil, ırk **ayrıntısı** yapmazdı. (Y)
Osmanlı Devleti halk arasında din, dil, ırk **ayrımı** yapmazdı. (D)
- Karışan evrakları zar zor **ayırt** ettim. (Y)
Karışan evrakları zar zor **ayırdım**. (D)
- Size üst kattan ferah bir oda **tahsil** edelim. (Y)
Size üst kattan ferah bir oda **tahsis** edelim. (D)
- Bunca yağmura **karşılık** barajlarda yeterince su birikmemiş. (Y)
Bunca yağmura **karşın** barajlarda yeterince su birikmemiş. (D)
- **Yaşantısının** en zor günlerini sürgüne gönderildiği Malta'da geçirdi. (Y)
Yaşamının en zor günlerini sürgüne gönderildiği Malta'da geçirdi. (D)
- İş kazalarının çokluğu, iş **güvencesinin** olmadığını gösteriyor. (Y)
İş kazalarının çokluğu, iş **güvenliğinin** olmadığını gösteriyor. (D)

Örnek Soru

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Söz konusu projenin en kısa süreçte tamamlanması gerekiyor.
- B) Anket sonuçları, çalışmalarımızın doğru yönde ilerlediğini gösteriyor.
- C) Sonunda iki taraf da yanlışlarını görmüş ve düzeltmenin yollarını aramaya başlamıştı.
- D) Çalışmaların bu aşamada aksamaması, onları hayal kırıklığına uğrattı.
- E) Uzun zamandan beri tartışılan bu konuda hâlâ görüş birliği sağlanamadı.

Çözüm

A seçeneğinde "süre ve süreç" sözcüklerinin birbiriyle karıştırılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. "süreç" sözcüğü belli bir zaman içinde gelişen olay ve hareketler dizisi anlamında; "süre" sözcüğü ise bir olayın başı ile sonu arasında geçen zaman parçası anlamındadır. A seçeneğinde belli bir zaman diliminden söz edildiği için "süre" sözcüğü cümle için daha uygundur.

SES BİLGİSİ

7. BÖLÜM

Ses bilgisi, bir dilin seslerini, ses değişikliklerini ve bu değişikliklerin tarihsel akışını inceler.

Seslerin Özellikleri

Sesler, çıkış şekillerine ve oluşum yerlerine göre sınıflandırılır. Bu sınıflandırmada çıkış şekli esas alınır. Buna göre sesler iki grupta incelenebilir.

- Ünlüler (Sesliler)
- Ünsüzler (Sessizler)

Türkçede 8'i ünlü 21'i ünsüz olmak üzere 29 ses sembolü (harf) vardır. Sözcüklerde görülen bazı ses kurallarını incelemeye başlamadan önce ünlü ve ünsüz harflerin söyleyiş özelliklerine göre nasıl sınıflandırıldığını bilmek gerekir.

A. ÜNLÜLER

Ses yolunda hiçbir engelle karşılaşmayan, ağız boşluğunda şekillenen harflerdir. Bunlar: a, e, ı, i, o, ö, u, ü sesleridir.

	Düz		Yuvarlak	
	Geniş	Dar	Geniş	Dar
Kalın	a	ı	o	u
İnce	e	i	ö	ü

a: kalın, düz, geniş

ı: kalın, düz, dar

o: kalın, yuvarlak, geniş

u: kalın, yuvarlak, dar

e: ince, düz, geniş

i: ince, düz, dar

ö: ince, yuvarlak, geniş

ü: ince, yuvarlak, dar

Ünlülerle ilgili Ses Olayları

1. Büyük ünlü uyumu
2. Küçük ünlü uyumu
3. Ünlü türemesi
4. Ünlü düşmesi
5. Ünlü daralması
6. Ünlü değişimi
7. Ulama
8. Kaynaştırma

1. Büyük Ünlü Uyumu

Sözcüğün ünlüleri arasındaki kalınlık-incelik uyumudur. Türkçe bir sözcüğün ilk hecesinde kalın bir ünlü (a, ı, o, u) varsa daha sonraki hecelerde kalın; ilk hecesinde ince bir ünlü (e, i, ö, ü) varsa daha sonraki hecelerde de ince ünlü bulunmalıdır. Türkçeyi diğer dillerden ayıran bu en belirgin özelliğe **büyük ünlü uyumu** denir.

- evimizde (e, i, i, e) ince ünlüler
- uyarmaktadır (u, a, a, a, ı) kalın ünlüler
- korkular (o, u, a) kalın ünlüler

Bu sözcükler büyük ünlü uyumuna uyar ve Türkçedir.

Bazı sözcükler Türkçe oldukları halde zamanla ses değişikliğine uğramış ve günümüzde söyleniş biçimlerine baktığımızda **kurala aykırı** düşmüştür.

- alma → elma
- ana → anne
- karındaş → kardeş
- inanmak → inanmak

NOT

- ✓ "Açıkgöz, bilgisayar, hanımeli, ant, yurt, tek" gibi bileşik sözcüklerde ve tek heceli sözcüklerde ünlü uyumları aranmaz.

Son ünlüleri kalın sıradan olmasına karşın incelik özelliği gösteren bazı alıntı kelimeler ince ünlü ekler alır.

- alkol/alkollü
- helak/helakimiz
- protokol/protokolü
- saat/saatte

2. Küçük Ünlü Uyumu

Çok heceli Türkçe sözcüklerde ünlülerin düzlük-yuvarlaklık bakımından uyumlu olması kuralıdır. Küçük ünlü uyumuyla ilgili kuralları maddeler halinde inceleyelim:

SÖZCÜKTE YAPI

8. BÖLÜM

Bir dilin sözcüklerinin yapısını (biçimini), sözcüklerdeki kök - ek ilişkisini, türeme yollarını, çekim biçimlerini, birleşme özelliklerini inceleyen dil bilgisi koluna biçim bilgisi denir.

Türkçedeki sözcükler yapısı yönünden üç grupta incelenir:

Basit Sözcükler

Kök durumunda olan, yapım eki almamış ya da birden çok sözcüğün birleşmesinden oluşmamış sözcükler yapısı yönünden basittir. Çekim ekleri sözcüğün yapısını etkilemez.

- barış, güzel, çok, çocuklar, babamız, okudum, geldi...

Türemiş Sözcükler

Kök ya da gövdelerden yapım ekleriyle yeni kavramları karşılamak amacıyla türetilmiş sözcüklerdir.

- barışçı, güzellik, okul, konuştur-, anlat-, giyin-...

Birleşik Sözcükler

İki sözcüğün yeni bir kavramı karşılamak amacıyla birleştirilmesinden oluşan sözcüklerdir.

- Beşiktaş, pazartesi, bilgisayar, biraz, yapabilir...

A. KÖK

Bir sözcükte ek olan ögeler çıkarıldıktan sonra geriye kalan anlamlı en küçük birime denir.

- bil-gi-li
- bil-e-me-dik-ler-imiz

Türkçe Köklerin Özellikleri

- ✓ **Türkçede köke ek getirildiğinde kökün yapısında genellikle değişiklik olmaz. Ancak kimi ad ve eylemlerde çekim ya da türetiliş sırasında birtakım ses değişimleri (ses olayları) görülür.**

- Ben / bana

- sen/sana

(sözcük kökünde ünlü değişimi olmuştur.)

- Ağla/ağlıyor
- de/diyen
(sözcük kökünde ünlü daralması olmuştur.)
- Ayır/ayırıldı
- sarı/sarardı
(sözcük kökünde ünlü düşmesi olmuştur.)
- Çocuk/çocuğun
- yut-/yudum
(sözcük kökünde ünsüz yumuşaması olmuştur.)
- Küçük/küçücük
- yüksek/yükseldi
(sözcük kökünde ünsüz düşmesi olmuştur.)

✓ Türkçede ekler daima köklerden sonra gelir.

- yaz-ar
- söyle-me-di-ler

✓ Türkçede kökler sözcük türü yönünden iki grupta incelenir:

a) Ad ve ad soylu kökler:

Varlık, durum, nitelik, nicelik bildiren köklerdir.

- Kedi, ben, güzel, çok...

b) Eylem kökleri:

İş, hareket, durum, oluş bildiren köklerdir.

- Oku-, git-, bil-....

NOT

- ✓ Eylem kökleri -mak (-mek) eki alabilen köklerdir. Eylem köklerinin bu adı alabildikleri kökten sonra kısa çizgi (-) konularak gösterilir.

Doğadaki seslerin, doğal seslerin taklidiyle bulunan ve "yansıma sözcük" diye adlandırılan sözcükleri de ad soylu kök saymak gerekir. Çat-la-mak, gürül-tü...

- ✓ **Günümüz Türkçesinde kimi kökler hem ad hem de eylem kökü olarak kullanılabilir özelliktedir. Anlamca da ilişki olan bu özellikteki köklere ortak kök (kökteş sözcük) denir.**

- barış, acı, eski sözcükleri birer ortak köktür.

SÖZCÜK TÜRLERİ

9. BÖLÜM

Türkçedeki sözcükler cümle içinde yüklendikleri göreve göre ad, sıfat, zamir, zarf, fiil, fiillimsi, edat, bağlaç ve ünlem olmak üzere çeşitli dallara ayrılır.

A. AD (İSİM)

Varlık ve kavramları karşılayan sözcüklerdir. Adlar çeşitli yönleriyle incelenebilir.

1. Varlıklara Verilişlerine Göre Adlar

✓ Özel Ad:

Eşi, benzeri bulunmayan, tek bir varlığı karşılayan adlardır. Kişi, yer, ülke, dil, kurum, din ve mezhep, kitap, dergi, gazete adları özel ad kapsamına girer.

- Ahmet, Afrika, Türkiye, Farsça, İslam, Suç ve Ceza, Türk Dil Kurumu, Yeni Posta, Bilim ve Teknik...

✓ Tür Adı:

Aynı cinsten tüm varlıkları karşılayan sözcüklerdir.

- çiçek, deniz, dağ, kedi, su...

2. Varlıkların Sayısına Göre Adlar

✓ Tekil Ad:

Sayı olarak tek bir varlığı karşılayan adlardır.

- araba, defter, silgi...

✓ Çoğul Ad:

Birden fazla varlığı "-ler, -lar" çoğul ekini alarak karşılayan adlardır.

- denizler, kalemler, çiçekler...

✓ Topluluk Adı:

Çoğul eki almadığı halde birden fazla varlığı karşılayan adlardır.

- koro, sürü, orman, ekip...

3. Varlıkların Niteliğine Göre Adlar

✓ Somut Ad:

En az bir duyu organıyla algıladığımız varlık ya da kavramları karşılayan adlardır.

- rüzgâr, koku, masa, toz...

✓ Soyut Ad:

Herhangi bir duyu organıyla algılayamadığımız kavramları karşılayan adlardır.

- rüya, kin, hayal, korku...

AD DURUM EKLERİ

✓ Yalın Hal:

- Yanında defter getirdin mi?

✓ Belirtme Hali (-i):

- Kalemi masaya bırak.

✓ Yönelme Hali (-e):

- Gazeteye bir göz at.

✓ Bulunma Hali (-de):

- Aradıklarını dosyada bulabilirsin.

✓ Ayrılma (Çıkma) Hali (-den):

- Okuldan ayrılıp eve gitti.

AD TAMLAMALARI

İki veya daha fazla adın bir araya gelerek bir söz grubu oluşturmasıdır. Tamlamalarda ilk sözcüğe tamlayan, ikinciye ise tamlanan denir.

1. Belirtili Ad Tamlamaları

Tamlayanın ilgi eki, tamlananın iyelik eki aldığı tamlamalardır.

- ağac-in meyve-s-i
tamlayan tamlanan

CÜMLE BİLGİSİ

Bir duyguyu, düşüncüyü, isteği, haberi, olayı ifade etmek için kurulan, kendi içinde anlam ve yargı bütünlüğü olan sözcüğe veya söz dizisine cümle denir.

- “Okuyorum.”
- “Bugün hava çok güzel.”
- “Kendine iyi bakıyor.”

1. CÜMLENİN ÖGELERİ

Cümleyi oluşturan bölümlerin her birine öge denir.

A. TEMEL ÖGELER

Yüklem

İş, oluş, kılış, hareket ve durum bildiren, haber veren, cümleyi bir yargıya bağlayan birinci derecede önem taşıyan ögedir.

- Hikâyenin sonunu heyecanla **bekliyordu**.
- Dışarıda çığgınca esip duran bir fırtına **vardı**.
- Telefonunu gömleğinin cebinden **çıkardı**.
- Burası **babamın çalıştığı yerdir**.
- Ahmet, **dayımın en küçük oğludur**.

Özne

Yüklemde bildirilen işi, oluşu, hareketi yerine getiren hakkında bilgi ve haber verilen ögedir. Yani yapanı ve olanı karşılayan unsurdur. Özne, yükleme sorulan “ne, kim” sorularının cevabıdır.

- “**Kitaplar** raflara rastgele **dizilmişti**.”
özne yüklem
- “**Hava** **karlıydı**.”
özne yüklem
- **Ağlayanın malı** gülene **kalmaz**.
özne yüklem
- **Başarının sırrı** çok **çalışmaktadır**.
özne yüklem
- “**Aslı** ders **çalışıyordu**.”
özne yüklem

B. YARDIMCI ÖGELER

1. Nesne

Yüklemde bildirilen ve öznenin yaptığı işten doğrudan etkilenen öge nesnedir. Düz tümleş de denir. Belirtili ve belirtisiz olmak üzere ikiye ayrılır.

Belirtme hal eki alanlara belirtili, yalın halde olanlara ise belirtisiz nesne denir. Yükleme sorulan “neyi, kimi” sorularına belirtili nesne; “ne” sorusuna ise belirtisiz nesne cevap verir.

- Her gün **gazete** **okurum** (ben: gizli özne)
belirtisiz nesne yüklem
- “**Gazeteyi** her gün **okuyorum**” (Ben: gizli özne)
belirtili nesne yüklem
- “**Uçurtmalar**, **biraz gök**, **açık hava**, **rüzgâr** **ister**.”
Özne belirtisiz nesne yüklem
- “**Yemek yapmayı severim**” (ben: gizli özne)
b’li nesne yüklem

NOT

- ✓ Fiil cümlelerinden sadece yüklemi geçişli olanlar nesne alabilir.
 - ▶ “**Çocuk** bir hayli **büyümüşü**.”
özne yüklem
(büyüyen ne? Çocuk: özne)

2. Dolaylı Tümleş

“-e,-de,-den” eklerini alarak yüklemın anlamını, “fiilin yönelme, bulunma, çıkma bakımlarından ilgili olduğu yer” yönünden tamamlayan ögedir. Yer tamlayıcısı da denir. Dolaylı tümleş yükleme sorulan “nereye, nerede, nereden, kime, kimde, kimden, neye, nede, neyden” sorularının cevabıdır.

- “**Tebeşir**, **kireçten** **yapılır**.” (Neyden?)
özne dolaylı t. yüklem
- “**Buğdayı çiftçiden hep ucuza alırlar**.” (Kimden?)
b’li nesne dolaylı t. zarf t. yüklem
- “**Bir büyük boşlukta bozuldu büyü**” Nerede?)
dolaylı tümleş yüklem özne
- **Eskiciler sokağına büyük bir çadır kuruldu**. (Nereye?)
dolaylı tümleş özne yüklem

İNSAN HAKLARI VE DEMOKRASİ

2. ÜNİTE

A. İNSAN HAKLARI

İNSAN HAKLARI KAVRAMI

İnsan hakları, insanın yalnızca insan olması nedeniyle sahip olduğu ve insanın tüm yönleriyle (fiziksel, biyolojik, kişisel, kültürel vb.) değerini ve onurunu korumayı amaçlayan evrensel ilke ve kurallar bütünüdür. Diğer bir ifadeyle insanın dil, din, ırk, cinsiyet, sosyal statü, yetenek gibi farklılıkları dikkate alınmaksızın, sırf insan olduğu için doğuştan sahip olduğu haklardır.

İNSAN HAKLARININ TEMEL ÖZELLİKLERİ

- ⊙ İnsan hakları, tüm insanların eşit bir biçimde sonsuza kadar sahip oldukları haklardır.
- ⊙ İnsan hakları evrenseldir. Dünyanın neresinde olursa olsun tüm insanlar için geçerlidir. İnsan bir ülkenin vatandaşı olduğu için değil, insanlık ailesinin bir parçası olduğu için bu haklara sahiptir.
- ⊙ İnsan hakları, geri alınamaz ve bir başkasına devredilemez. İnsan olma durumu sona eremeyeceğine göre insan hakları da ortadan kaldırılamaz.
- ⊙ İnsan hakları bölünemez haklardır. Hiç kimsenin hiçbir hakkı, hiçbir gerekçeyle elinden alınamaz.
- ⊙ İnsan hakları birbirleriyle ilişkili ve birbirine bağlıdır. İnsan hakları hep birlikte birbirini tamamlayan bir çerçeve oluşturur. Örneğin karar alma süreçlerine katılma hakkı, kendini ifade etme, örgütlenme, öğrenme ve yaşamın temel gereksinimlerini isteme haklarıyla yakından ilişkilidir.
- ⊙ İnsan hakları, insanın onuruyla yaşaması için gerekli tüm özellikleri ortaya koyar. Herhangi bir insanın hangi gerekçeyle olursa olsun insan haklarını çiğnemek, o kişiye insan değilmiş gibi davranmakla eş değerdir.
- ⊙ İnsan haklarını talep eden herkes, aynı zamanda birtakım sorumlulukları da kabul eder. Başka insanların haklarına saygı gösterme ve hakları çiğnenen insanları destekleme sorumluluklarını yerine getirmesi gerekir.

İNSAN HAKLARI İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Hak Kavramı

Belli bir hukuk düzeni içerisinde, hukuk kurallarının kişilere belli yönde davranmaya izin vermesi, belli şeyleri

istemeye yetkili kılmasıdır. Hak kavramının ayrılmaz bir parçası da sorumluluktur. Kişilerin bir takım haklara sahip olması bu hakların gerçekleşmesi için başka kişilere ve devlete birtakım ödev ve sorumluluklar yükler.

Özgürlük Kavramı

Özgürlük bir hukuk düzeni tarafından düzenlenen geniş bir serbestlik alanını ifade eder. 1789 Fransız İhtilali sonrası kabul edilen "Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi" özgürlüğü "başkasına zarar vermeden yapılan her şey" olarak tanımlamıştır.

Kişilerin sahip oldukları özgürlükler sınırsız olamaz. Kişinin kendine ve topluma zarar verme özgürlüğü yoktur.

Hukuk Kavramı

Hukuk hak kelimesinin çoğuludur. Haklar anlamına gelir. Hukuk bir devlette tüzel ya da gerçek kişilerin birbirleriyle ve devletle olan ilişkilerini adaletle uygun olarak düzenler.

Eşitlik Kavramı

Hukuki eşitlik; din, mezhep, etnik köken, asalet, servet, makam vb. gözetilmeksizin kişilerin yasalar karşısında eşit muamele görmesi demektir. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." ifadeleriyle hukuki eşitliği anayasal güvenceye bağlamıştır.

Temel Haklar Kavramı

Temel haklar insanın doğuştan sahip olduğu, insanın insanca yaşayabilmesi için gerekli olan haklardır.

Temel hak ve özgürlüklerin kötüye kullanılmaması kuralı, 1961 Anayasasında **1971 yılında** yapılan değişiklikle Anayasa hukukumuzda girmiş ve 1982 Anayasası ile de benimsenmiş bir kuraldır. Buna göre, Anayasada yer alan hak ve özgürlüklerden hiç biri, Devletin bütünlüğünü ve birliğini bozmak, Türkiye Cumhuriyetin varlığını

T.C. İDARE HUKUKU

3. ÜNİTE

İDARE HUKUKU

İdarenin örgütlenmesini ve idare ile bireyler arasındaki ilişkileri düzenleyen kamu hukuku dalına **idare hukuku** denir.

İdare Hukukunun Özellikleri

- İdare hukukunun konusu devlet idaresidir.
- İdare hukukunun amacı kamu yararının sağlanmasıdır.
- İşlemleri tek taraflıdır.
- İdare hukuku kanunlaştırılmamıştır. (Tevdin edilmiştir.)
- İdare hukuku içtihatlarla dayanan bir hukuk dalıdır.
- İdare hukukundan doğan uyuşmazlıklar idari yargı mercilerinde çözülür.
- İdare hukuku genç ve yeni gelişen bir hukuk dalıdır.

İdarenin Görev ve Yetkileri

- Milli güvenliğin sağlanmasından sorumludur.
- Kamu yararı amacıyla kamu hizmetlerinin yürütülmesini sağlar.
- Kolluk kuvvetlerinin faaliyetlerinin yürütülmesini sağlar.
- Kamu yararı görülen hallerde özendirme, destekleme ve teşvik faaliyetleri yapar.
- Planlama faaliyetleri yapar.
- İç düzen faaliyetleri yapar. Kamuya yönelik olmayan tek faaliyettir.

İdare Hukukunun Kaynakları

Asli Kaynaklar

- Anayasa
- Kanun
- Milletlerarası antlaşmalar
- Cumhurbaşkanlığı kararnamesi
- Yönetmelik
- Genelge, yönerge vb.
- İctihadi birleştirme kararları

Yardımcı Kaynaklar

- Yargı içtihatları
- İdari teamül ve tatbikatlar
- Öğretiler (doktrin, bilimsel görüş)

İdari Fonksiyon

Kâr amacı gütmeyen ve toplumun günlük ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yürütülen tüm kamusal faaliyetler idari fonksiyon kapsamındadır.

- Konusunu kamu hizmetleri oluşturur.
- Amacı kamu yararını gerçekleştirmektir.
- Sürekli bir devlet fonksiyonu vardır.
- İdari işlemler ve eylemler ile yürütülür.
- Kamu gücü kullanılarak yerine getirilir.
- İdari fonksiyon kendiliğinden harekete geçer.
- İdari fonksiyon üstün ve ayrıcalıklı yetkiler kullanılarak yerine getirilir.
- Bireylerle doğrudan doğruya ilişki halindedir.

İdare Hukukuna Özgü İlkeler

İdarenin Kanuniliği İlkesi

Anayasaya göre idarenin kuruluş ve görevleri kanunla düzenlenir. İdarenin faaliyette bulunabilmesi için mutlaka kanundan aldığı bir yetki olmalı ve işlemler kanuna aykırı olmamalıdır.

İdarenin Kanuniliği İlkesinin İstisnaları

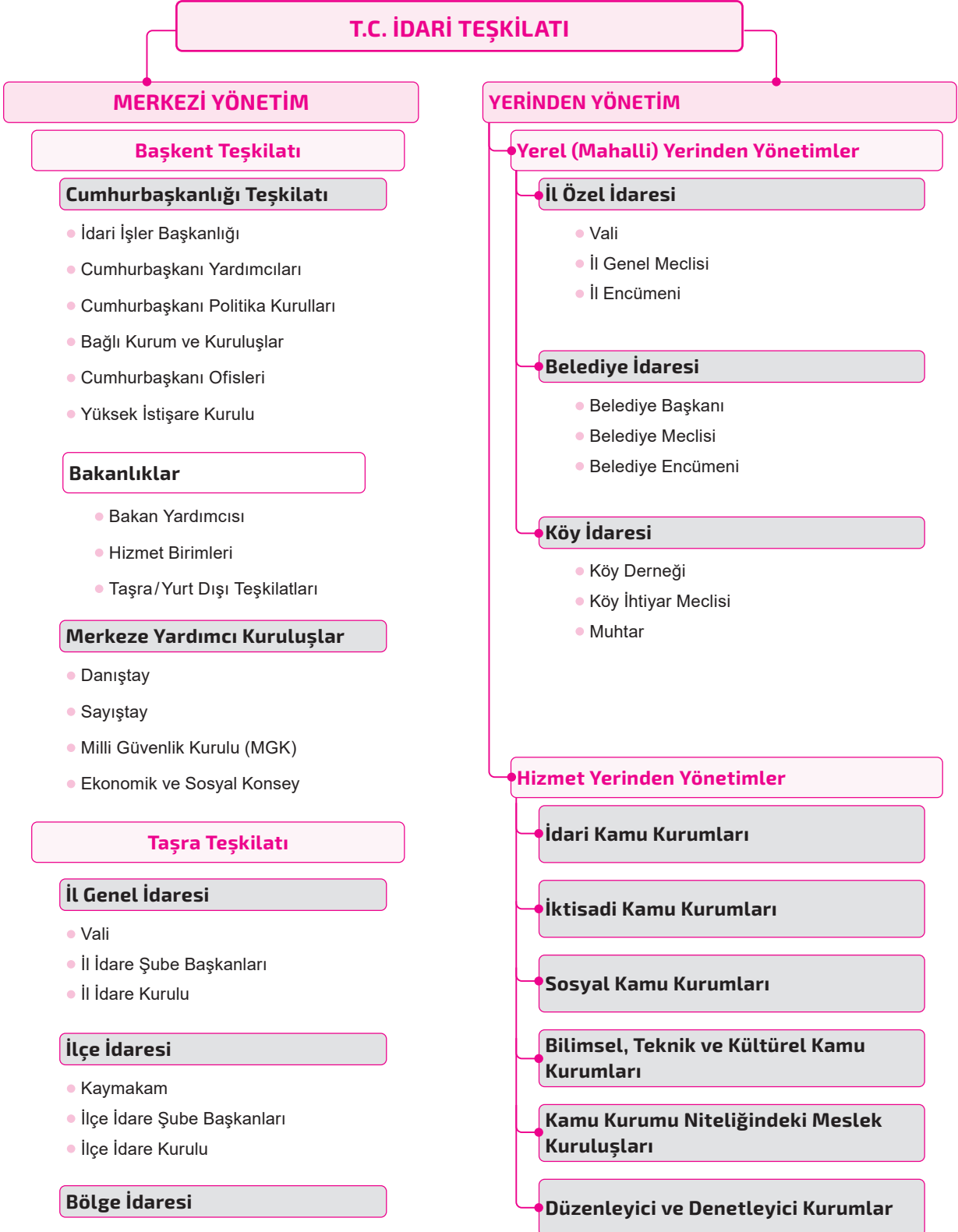
- Bakanlıkların kuruluş ve örgütlenişi
- Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin teşkilat ve görevleri
- Devlet Denetleme Kurulunun işleyişi
- Üst kademe kamu yöneticilerinin atanmalarına ilişkin usul ve esaslar kanunla değil Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.

Yetki Genişliği İlkesi

Taşra teşkilatının başındaki amirlerin (vali) merkeze danışmadan, merkez adına kendi başlarına karar alma yetkisinin verilmesine **yetki genişliği** denir.

T.C. İDARİ TEŞKİLATI

4. ÜNİTE

PROTOKOL KURALLARI

5. ÜNİTE

2893 SAYILI TÜRK BAYRAĞI KANUNU

Amaç: –Madde 1

Bu Kanunun amacı Türk Bayrağının şekli, yapımı ve korunması ile ilgili esas ve usulleri belirlemektir.

Bayrağın Şekli ve Yapımı: –Madde 2

Türk Bayrağı, bu Kanuna ekli cetvelde gösterilen şekil ve oranlarda olmak kaydıyla beyaz ay - yıldızlı albayraktır.

Bayrak ile özel bayrakların (sembolik bayrak, özel işaret, flama, flandra ve fors) standartları, hangi kumaş ve maddelerden yapılacağı yönetmelikte gösterilir.

Bayrağın Çekilmesi ve İndirilmesi: –Madde 3

Bayrak, kamu kurum ve kuruluşlarıyla yurt dışı temsilciliklerine ve kamu kuruluşlarıyla gerçek ve tüzel kişilerin deniz vasıtalarına çekilir. Yurt içinde ve yurt dışında yetkililerin araçlarına takılır.

Bayrak çekilirken ve indirilirken tören yapılır. Bayrak törenlerinin gereken biçimde yapılmasından o mahaldeki yetkili amirler sorumludur.

Kamu kurum ve kuruluşlarında Türk Bayrağı sürekli çekili kalır.

Bayrağın; nerelerde daimi olarak çekilmeyeceği, hangi kapalı yerlere konulacağı, nerelere fon olarak takılacağı veya asılacağı, kamu kurum ve kuruluşlarından başka yerlerde ne zaman ve nasıl çekileceği, Türk Silahlı Kuvvetleri ile Sahil Güvenlik Komutanlığı yüzer birliklerinde ve Türk Bandıralı ticaret gemilerinde Bayrak çekme ve indirme zamanları ile Bayrak çekilirken ve indirilirken yapılacak törene ilişkin hususlar, yönetmelikte gösterilir.

Bayrağın Yarıya Çekilmesi: –Madde 4

Türk Bayrağı, yas alameti olarak 10 KASIM'da yarıya çekilir. Yas alameti olmak üzere Bayrağın yarıya çekileceği diğer haller ve zamanı Cumhurbaşkanlığıınca ilan edilir.

Bayrağın Selamlanması: –Madde 5

Çekilmesi ve indirilmesi esnasında veya tören geçişlerinde Bayrak, cephe alınarak selamlanır.

Bayrağın Örtülebileceği Yerler: –Madde 6

Türk Bayrağı, Cumhurbaşkanlığı yapmış kişilerin, şehitlerin ve yönetmelikte belirlenecek asker ve sivil kişilerin cenaze törenlerinde bunların tabutlarına, açılış törenlerinde ATATÜRK heykellerine veya resmi yemin törenlerinde masalara örtülebilir.

Ayrıca milli orf ve adetler göz önünde tutularak Bayrağın diğer kullanılma şekil ve yeri yönetmelikte gösterilir.

Yasaklar: –Madde 7

Türk Bayrağı, yırtık, sökülük, yamalı, delik, kirli, soluk, buruşuk veya layık olduğu manevi değeri zedeleyecek herhangi bir şekilde kullanılamaz. Resmi yemin törenleri dışında her ne maksatla olursa olsun, masalara kürsülere, örtü olarak serilemez. Oturulan veya ayakla basılan yerlere konulamaz. Bu yerlere ve benzeri eşyaya Bayrağın şekli yapılamaz. Elbise veya uniforma şeklinde giyilemez.

Hiçbir siyasi parti, teşekkül, dernek, vakıf ve yönetmelikte belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları dışında kalan kurum ve kuruluşun amblem, flama, sembol ve benzerlerinin ön veya arka yüzünde esas veya fon teşkil edecek şekilde kullanılamaz.

Türk Bayrağına sözle, yazı veya hareketle veya herhangi bir şekilde hakaret edilemez, saygısızlıkta bulunulamaz. Bayrak yırtılamaz, yakılamaz, yere atılamaz, gerekli özen gösterilmeden kullanılamaz.

Bu Kanuna ve yönetmeliğe aykırı fiiller yetkililerce derhal önlenir ve gerekli soruşturma yapılır.

Cezalar: –Madde 8

(Değişik: 23/1/2008-5728/421 md.)

Bu Kanuna ve çıkarılacak yönetmeliğe aykırı olarak Bayrak yapmak, satmak ve kullanmak yasaktır. Bu yasağa aykırı olarak yapılan Bayraklar o mahallin yetkili amirlerince toplatılır.

Bu Kanun hükümlerine aykırı davranışta bulunanlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde mahalli mülki amir tarafından Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi uyarınca idarî para ceza verilir.

Yönetmelik: –Madde 9

Bu Kanunun ilgili maddelerinde yönetmelikte düzenleneceği belirtilen hususlar ile kanunun uygulanmasına

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ

XX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ

6. ÜNİTE

1. BÖLÜM

TRABLUSGARP SAVAŞI (1911-1912)

Nedenleri

- İtalya'nın gelişmiş sanayisi için ham madde ve pazar arayışı
- Trablusgarp'ın İtalya'ya yakın olması
- Osmanlı'nın güçsüz olması
- İtalya'nın 1856'daki Habeşistan başarısızlığını telafi etmek istemesi
- İtalya'nın, Trablusgarp'ın işgali için Avrupa devletlerinin onayını alması
- İtalya'nın, Trablusgarp'ın uygarlıkta geri bırakıldığı ve burada yaşayan İtalyanlara katı davranıldığı iddiası

NOT

- ✓ 1909 yılında Rusya ile imzalanan Racconigi Antlaşması ile İtalya Trablusgarp'a çıkarma yapacak, buna karşılık İtalya'da Rusya'nın Boğazlardaki çıkarlarına dokunmayacaktır.

Gelişmeler

- Mısır'ın İngiltere'nin elinde olması ve donanmanın Haliç'te çürümeye terk edilmiş olmasından dolayı bölgeye Osmanlı Devleti yardım gönderememiştir.
- İtalya 1911'de Trablusgarp'ta harekete başlamış ve Derne, Tobruk, Homs ve Bingazi gibi yerleri işgal etmiştir.
- İşgal sonucu Milli Müdafaa Komitesi kurulmuş ve bölgeye gönüllü subaylar gönderilmiştir.
- Bu subaylar; Enver Paşa (Hamdi takma adıyla) Bingazi'ye, Mustafa Kemal (Gazeteci Şerif unvanıyla) Kurmay binbaşı rütbesiyle Tobruk, Derne'ye, Neşet Paşa Trablus'a gitti.

Trablusgarp Savaşı'nda Mustafa Kemal

- Ayrıca Fethi Bey, Fuat Bey, Rauf Bey, Ali Çetinkaya ve Nuri Bey'ler de bu mücadelede yer aldı.
- Enver Paşa Bingazi'de, Mustafa Kemal Tobruk ve Derne'de başarılı oldular.
- Bu gelişmeler üzerine İtalya Osmanlı'yı barışa zorlamak için Çanakkale Boğazı'nı ablukaya almış, On İki Ada'yı işgal etmiş, Beyrut Limanı'na saldırmıştır.
- Balkan Savaşı'nın da başlaması üzerine Osmanlı Devleti barış istemek zorunda kaldı ve 15 Ekim 1912'de Uşi Antlaşması'nı imzaladı.
- Uşi Antlaşması'na göre;
 - ▶ Trablusgarp, İtalya'ya bırakılacak
 - ▶ On İki Ada ve Rodos Balkan Savaşları sonuçlanana kadar geçici olarak İtalyanlara bırakılacak
 - ▶ Trablusgarp halkı dini bakımdan Osmanlı halifesine bağlı kalacak
 - ▶ İtalya diğer devletlerin onaylaması hâlinde kapitülasyonların kaldırılmasına karşı çıkmayacak.
 - ▶ İtalya, Trablusgarp'ın Düyun-u Umumiye'ye olan borcu üstlenecek

Önemi:

- Osmanlı Kuzey Afrika'daki son toprak parçasını kaybetti.
- Dünya tarihinde ilk kez uçak kullanıldı.
- Mustafa Kemal'in sömürgecilğe karşı ilk savaşı olup Binbaşılığa terfi etti.

I. BALKAN SAVAŞI (1912)

- Balkan devletlerinin Osmanlı'yı Balkanlardan atmak istemesi, İngilizlerin Reval Görüşmeleri'nde Rusların Balkanlara yerleşmesine ses çıkarmaması ve Rusların kışkırtmaları sonucu Karadağ'ın Yenipazar'a saldırmasıyla savaş başlamıştır.
- Osmanlı Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ ile savaşmıştır.
- Bu savaşta Rauf (Orbay) Bey, Hamidiye Kruvazörü olarak önemli başarılar elde etti. Ancak Yunanlıların Ege Adalarını almasına engel olamadı.
- Bu başarısından dolayı Rauf Bey **Hamidiye Kahramanı** olarak anılmaktadır.
- Osmanlı hazırlıksız yakalandığı savaşta hiçbir varlık gösteremedi ve barış antlaşması imzalamak zorunda kaldı.

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ

2. BÖLÜM

M. KEMAL PAŞA'NIN İSTANBUL'A GELİŞİ

- Mondros imzalandığı zaman Mustafa Kemal Paşa, Suriye Cephesi'nde savaşmaktaydı. Mondros'tan hemen sonra, Adana'da Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı'na atandı.
- Mustafa Kemal ateşkese rağmen Suriye-Filistin Cephesi'nde İtilaf Devletleri'yle mücadeleye devam etmek istiyordu.
- Ancak Yıldırım Orduları Komutanlığı bir hafta sonra lağvedilince Mustafa Kemal İstanbul Hükümetinden aldığı emir ile 13 Kasım 1918'de İstanbul'a geldi.
- İstanbul Limanı'nda İtilaf donanmalarını görünce, yanında yer alan yaveri Cevat Abbas'a "Geldikleri gibi giderler!" demiştir.
- Bu gelişme sırasında Mustafa Kemal arkadaşı Dr. Rasim Ferit (Talat) Bey'e de "Hata ettim, İstanbul'a gelmemeliydim. Ne yapıp edip Anadolu'ya dönmenin çaresini bulmalı." demiştir.
- Kâzım Karabekir, Ali Fuat, Rauf Orbay, Refet Bele ve İsmet İnönü ile görüştü.
- İstanbul'da Fethi Bey'le birlikte Minber Gazetesi'ni çıkardı. Osmanlı Hürriyetperver Avam Fırkası'nın çalışmalarına katıldı.

MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKIŞI (19 MAYIS 1919)

- M. Kemal Paşa İstanbul'da vatani kurtarmanın imkânsız olduğunu anlayınca Anadolu'ya geçmeye karar verdi. Anadolu'ya geçerken alacağı resmi bir görev yapmayı düşündüğü işleri kolaylaştırabilirdi.
- İşgal güçleri, 1919'un başlarında Doğu Karadeniz'de ortaya çıkan karışıklığın düzeltilmesi için İstanbul Hükümetine başvurdular. İstanbul Hükümeti bölgede asayiş sağlamak için M. Kemal Paşa'yı 9. Ordu Müfettişliğine atadı.
- Müfettişliğin yetkileri çok geniş tutuldu, görev bölgesindeki askeri ve sivil makamlara emretme yetkisi verildi.

Dokuzuncu Ordu Müfettişliği

- Dokuzuncu Ordu müfettişi olarak görevli olduğu illerin kapsamı şöyleydi: Trabzon, Erzurum, Sivas, Van, Erzincan, Samsun, Ankara, Kastamonu, Bitlis

- Nisan 1919 yılında yapılan bir gizli toplantı sonucunda Üçlü Yemin (Üçler Misakı) adlı bir rapor neticesinde kurulmuştur.
- Merkezi Erzurumdur.
- 15 Haziran 1919 tarihinde 3. Ordu Müfettişliği olarak değiştirilmiştir.

Dokuzuncu Ordu Müfettişliğinin Görevleri

- ✓ Görev bölgesinde iç asayiş sağlamak
- ✓ Halkın elindeki silah ve cephaneleri toplamak
- ✓ Türk ordularının terhis işlerini tamamlamak
- ✓ İşgallere karşı kurulan milli kuruluşları ortadan kaldırmak

NOT

- ✓ Kemal Paşa'nın gerçek amacı ise Anadolu'da Milli Mücadele'yi başlatmak, milli egemenliğe dayalı kayıtsız şartsız, bağımsız yeni bir Türk devleti kurmaktır.

Samsun Raporu (22 Mayıs 1919)

- Mustafa Kemal Bandırma Vapuru ile Refet Bele, Kâzım Dirik, İbrahim Tali Öngören, Mehmet Arif Ayıcı, Hüsrev Gere ve Kemal Doğan ile Samsun'a çıkmıştır.

NOT

- ✓ Mustafa Kemal Samsun'a çıktığında halkın üç fikir etrafında toplandığı görülmüştür.
- ✓ İngiliz mandasını isteyenler
- ✓ Amerikan mandasını isteyenler
- ✓ Bölgesel kurtuluşu isteyenler

- Karadeniz'e geçip burada çalışmalarına başlayan M. Kemal durumun nasıl olduğunu önceden biliyordu.
- Mustafa Kemal, Samsun'daki durumu bir raporla İstanbul'a bildirdi (Samsun Raporu). Gerekli tedbirleri aldıktan sonra Havza'ya geçti.
- Raporda;
 - ▶ İngilizlerin Samsun'u haksız yere işgal ettiğini
 - ▶ İzmir işgalinin kabul edilemeyeceğini
 - ▶ Bölgedeki işgallerin Rum çeteleri tarafından çıkarıldığını belirtti.

KURTULUŞ SAVAŞI

MUHAREBELER DÖNEMİ

3.

BÖLÜM

CEPHELER

DOĞU CEPHESİ

- TBMM'nin açtığı ilk cephe. Mondros Mütarekesi'nden sonra Ermeniler Doğu'da bağımsız bir Ermenistan Devleti kurabilmek amacıyla saldırıya geçtiler.
- Erzurum'da bulunan XV. Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir Paşa, Ermeni tehlikesine karşı ordusunu dağıtmadı. TBMM kurulduktan sonra orduyu kendisine bağladı.
- Sevr Antlaşması'yla birlikte Ermeni saldırıları iyice arttı. Bunun üzerine Doğu Cephesi komutanı Kâzım Karabekir Paşa, Ermenilere savaş ilan etti.
- Kâzım Paşa, Sarıkamış - Kars savaşlarında Ermenileri yendi.
- Gümrü'ye çekilen Ermeniler, barış istemek zorunda kaldılar.
- Doğu Cephesi'ndeki başarılarından dolayı Kâzım Karabekir'e "Şark Fatihî" denilmiş ve Korgeneralliğe terfi etmiştir.

Gümrü Barış Antlaşması (3 Aralık 1920)

- Gümrü Antlaşması'na TBMM Hükümetini temsilen Kâzım Karabekir, Erzurum Valisi Hamit Bey ve Erzurum Vekili Süleyman Necati katılmıştır.
- Türk-Ermeni sınırı, Aras Nehri-Çıldır Gölü hattına çekilmiştir.
- Ermeniler Sevr'i reddederek, Misak-ı Milli'yi tanıdılar.
- Ermeniler, Barış şartlarına uyarlarsa, TBMM'de Ermenilere ekonomik yardımda bulunacaktır.
- Ermeniler Türkiye'ye düşmanlık yapmayacak.
- Kars, Kağızman, Sarıkamış, Iğdır ve Kulp geri alınmıştır.
- Ermeniler herhangi bir saldırıya uğrar ve yardım isterse, Türkiye Ermenilere askeri yardımda bulunacaktır.
- Türkiye'deki Ermenilerle Ermenistan'daki Müslümanlar diğer yurttaşlar gibi eşit sayılacaktır.
- Türklere karşı silah kullanmamış olan Ermeniler isterlerse altı ay içinde geri gelip eski yerlerine yerleşebileceklerdir.

Gümrü Antlaşması'nın Önemi ve Sonuçları

- ✓ TBMM'nin imzaladığı ilk antlaşmadır.
- ✓ TBMM'nin uluslararası ilk askeri ve siyasi başarısıdır.
- ✓ Misak-ı Milli'yi kabul eden ilk devlet Ermeni devletidir.
- ✓ Ermenistan TBMM'yi tanıyan, Sevr Antlaşması'nı tanımayan ilk devlettir.
- ✓ Doğu Cephesi kapanan ilk cephe oldu. Buradaki askeri birlikler Batı Cephesi'ne kaydırıldı.
- ✓ Türkiye Devleti ifadesi ilk kez kullanıldı.
- ✓ TBMM'nin gücü ve otoritesi arttı.
- ✓ Sovyet Rusya ile ilişkiler hızlandı.
- ✓ Doğu sınırımızın belirlenmesinde ilk adım atıldı.

GÜNEY CEPHESİ

- Mondros Mütarekesi'nden sonra İngilizler Musul, Antep, Urfa ve Maraş'ı Fransızlar ise Adana ve Mersin'i işgal ettiler.
- İngiltere 15 Eylül 1915'de Fransa'yla anlaşarak Maraş, Urfa ve Antep'i Fransa'ya terk ettiler.
- Fransızlar, Ermenilerle iş birliği yaparak Maraş, Urfa ve Antep'i işgal ettiler.
- Yöre halkı Fransızlara karşı savunmaya geçti ve sonuçta Şubat 1920'de Maraş, Nisan 1920'de Urfa, Ocak 1921'de de Antep işgalden kurtulmuştur.
- Antep'e 1921 yılında Gazi unvanı, Maraş'a 1973'te Kahraman unvanı, 1984'te Urfa'ya Şanlı unvanı verildi.
- 1925'te Maraş'a, 2008'de Antep'e ve 2016'da Urfa'ya İstiklal Madalyası verildi.
- Adana'da Topçu Kemal Bey, Osman Bey, Ratip Bey; Maraş'ta Kılıç Ali, Salim Bey ve Sütçü İmam; Urfa'da Ali Saip Bey; Antep'te Şahin Bey ve Kılıç Ali direnişin simgesi olmuşlardır.
- Sakarya Zaferi'nden sonra Fransa TBMM ile Ankara Antlaşması'nı imzalayarak bölgeyi terk etti (20 Ekim 1921). Böylece Güney Cephesi de resmen kapandı.

NOT

- ✓ Güney Cephesini diğer cephelerden ayıran en önemli fark bu cephenin düzenli ordunun katkısı olmadan Kuvâ-yı Milliyeciler tarafından kurtarılmış olmasıdır.
- ✓ Ankara Antlaşması ile; Güney Cephesi kapandı, buradaki birlikler Batı Cephesi'ne kaydırıldı ve ilk kez bir İtilaf Devleti (Fransa) TBMM'yi tanıdı.

ATATÜRK İLKE VE İNKILAPLARI

4. BÖLÜM

ATATÜRK DÖNEMİ İÇ POLİTİKADAKİ GELİŞMELER

II. TBMM'nin Açılması (11 Ağustos 1923 - 1 Ekim 1927)

- 23 Nisan 1920'de açılan I. TBMM zor şartlarda Milli Mücadele'yi yürütmüş ancak bu süreçte oldukça yıpranmıştır.
- Lozan Görüşmeleri'ne ara verildiği dönemde TBMM, 1 Nisan 1923'te seçimlerin yenilenmesi kararını almıştır.
- Yapılan seçimlerde Mustafa Kemal İzmir ve Ankara'dan milletvekili seçilmiştir. Ancak Ankara'yı tercih etmiştir.
- II. TBMM birçok inkılap hareketini gerçekleştirmesi nedeniyle İnkılapçı Meclis olarak isimlendirilmiştir.

Ankara'nın Başkent Olması (13 Ekim 1923)

- Yeni oluşturulan ve Lozan Antlaşması'nı onaylayan TBMM'ye, Dışişleri Bakanı İsmet Paşa, Ankara'nın başkent olmasını isteyen, tek maddelik bir yasa tasarısı sundu. 13 Ekim 1923'te onaylanan; "Türkiye Devleti'nin makamı idaresi Ankara şehridir" maddesi ile Ankara'nın başkent olması oy çokluğu ile kabul edildi.
- Ankara'nın başkent seçilmesinde;
 - İstanbul'un Boğazlar yolu üzerinde olması nedeniyle saldırılara açık olması
 - Ankara'nın Milli Mücadele'nin merkezi olması ve başkent olabilecek jeopolitik konuma sahip olması
 - Anadolu'nun ekonomik yönden kalkındırılmak istenmesi
 - Yeni Türk devletinin Osmanlı'nın devamı izlenimini ortadan kaldırmak

gibi gerekçeler etkili olmuştur.

Çok Partili Hayata Geçiş Denemeleri

Cumhuriyet Halk Fırkası (9 Eylül 1923)

- I. TBMM açıldıktan sonra mecliste gruplaşmalar oldu. Ancak bunlar resmi değildi. Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasından sonra yapılacak inkılaplar için güçlü bir meclis desteğine ihtiyaç duyan Mustafa Kemal II. TBMM'nin açılışından önce Halk Fırkası'nı

kurarak seçimlere gitti ve mecliste çoğunluğu sağladı.

- 8 Nisan 1923'te Mustafa Kemal tarafından hazırlanan "9 Umde" adlı seçim bildirisi yayımlanmıştır.
- Partinin ilk kongresi **Sivas Kongresi** olarak kabul edilmiştir.
- Temel amacı laiklik ve cumhuriyetçiliktir.
- Türkiye'yi hukuk devleti hâline getirmek ve demokrasiyi yerleştirmek amacıyla kurulmuştur.
- Partinin yayın organları, **Ulus**, **Akşam** ve **Hakimiyet-i Milliye** gazeteleridir.
- Atatürk **Nutuk** adlı eserini 1927 tarihinde yapılan Cumhuriyet Halk Fırkası'nın ikinci büyük kongresinde okumuştur.
- İlk siyasi parti** olup bütün inkılaplar bu parti tarafından gerçekleştirilmiştir.
- Mecliste oluşturulan **Müdafaa-i Hukuk Grubu'nun** partileşmiş şeklidir.
- Parti programı altı **Atatürk ilkesi** üzerine oturtulmuştur. Atatürk ilkeleri 1931 yılında partinin programında yer almıştır.
- Türk tarihinin **en uzun ömürlü** partisidir.
- 1950 yılına kadar iktidarda kalmıştır.
- Ekonomide devletçi esasları benimsemiştir.
- Demir yollarının artırılması gereği ortaya konulmuştur.
- Aşarın kaldırılmasının gereği belirtilmiştir.
- Askerlik süresinin uzatılması savunulmuştur.
- 1939'dan itibaren parti içinde muhalefet görevini yap-sın diye **Müstakil Grup** oluşturulmuştur.

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası (17 Kasım 1924)

- Cumhuriyet ilanından sonra kurulan ilk muhalefet partisidir.
- CHP'den sonra kurulan ikinci partidir.
- Partinin kurucuları şunlardır: Genel başkan Kâzım Karabekir, Genel Sekreter Ali Fuat Cebesoy, Rauf Orbay, Rafet Bele ve Adnan Adıvar
- Parti ilk şubelerini Urfa'da açmıştır.
- Yayın organları: Vatan, Son Telgraf, İstiklal ve Tevhid, Efkâr'dır.
- Parti programında yer alan bazı esaslar şunlardır:

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

5. BÖLÜM

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

TÜRK DIŞ POLİTİKASININ İLKELERİ

- Hukuk gücüne dayanır.
- Akılcı esaslar içerir.
- Bağımsızdır.
- Ulusal güce dayanır.
- Gerçekçi politikalar izler.
- Maceracı değil, aktiftir.
- Yurtta barış, Dünyada barış ilkesini benimser.

TÜRK DIŞ POLİTİKASININ HEDEFLEDİĞİ AMAÇLAR

- Öncelikle milli gücümüze dayanmak ve bağımsızlığımızı üstün tutmak
- Milli sınırlar içinde kalmak
- Gerçekçi ve barışçı olmak
- Uluslararası ilişkilerde eşitliğe dayanan ilişkiler kurmak
- Başka devletlerin iç işlerine karışmamak
- Milli politikayı yürütürken iç teşkilatı dikkate almak
- Başka devletleri kendi iç işlerine karıştırmamak
- Başka devletlerin politika ve yönetim sistemlerinden etkilenmemek
- Bilim ve teknolojiyi rehber kabul etmek

Atatürk Dönemi Türk dış politikası, gelişmeler ve mevcut olayların gidişatına göre 1923-1932 dönemi ve 1932-1939 dönemi olmak üzere iki bölümde incelenir.

1923-1932 ARASI TÜRK DIŞ POLİTİKASI

- Bu dönemde Musul, Suriye sınırı, borçlar ve nüfus mübadelesi sorunlarıyla uğraşmıştır.
- Lozan'dan geriye kalan sorunların çözülmesi ve alınan kararların uygulanmasına yönelik oldu.
- Komşu devletlerle iyi ilişkiler kurmak, meydana gelen pürüzleri barışçı yollarla çözmek amaçlandı.
- Büyük devletlerle olan ilişkileri normalleştirmek amaçlandı.

Musul Meselesi (1926)

Süreç

- Lozan Barış Konferansı'nda Türkiye - Irak sınırı sorunu görüşülürken Türk Heyeti halkının büyük çoğunluğu Türk olan bölgenin Türkiye'ye bırakılması gerektiğini savunmuş, Irak'ı mandası altında bulunduran İngiltere ise Musul'un Irak sınırları içerisinde kalmasını ısrarla istemiştir. Lozan'da halledilemeyen konu konferans sonrasına bırakılmıştır.
- Heyetler uyuşmazlığı gidermek amacı ile Lozan sonrası ilk kez Mayıs 1924'de İstanbul'da Haliç Konferansı'nda bir araya geldiler. İngiltere, Hakkari'nin de Irak'a dahil olmasını isteyince sorun çözülmedi.
- Türkiye bu gelişme üzerine sorunu Milletler Cemiyeti'ne taşıdı (Ayrıca Türkiye bölgede halk oylaması yapılmasını istemiştir ve bu isteğini cemiyete bildirmiştir.
- Milletler Cemiyeti Geçici Brüksel Hattı adıyla bir rapor hazırladı. Bu rapor İngiltere'yi haklı görünce Türkiye sorunu Lahey Adalet Komisyonuna taşıdı.
- Lahey Adalet Komisyonu da Geçici Brüksel Hattı'nı kabul edince Türkiye savaş kararı almak zorunda kaldı.
- Türkiye bu sorunda yalnız kalmamak için 17 Aralık 1925'de SSCB ile dostluk ve tarafsızlık antlaşmasını yeniledi. (Savaş sırasında Rusya'nın desteğini alabilmek amacı ile yapılmıştır.)
- Türk ordusu Musul'da savaş için hazırlıklara başladığı sırada bölgede Şeyh Sait Ayaklanması ve Nasturi İsyanı çıkınca Türkiye İngiltere ile barış yapmak zorunda kaldı.

Örnek Soru

Musul'un kaybedilmesinde aşağıdaki isyanlardan hangisi etkili olmuştur?

- A) Şeyh Sait İsyanı
- B) 31 Mart Ayaklanması
- C) Ahmet Anzavur İsyanı
- D) Çerkez Ethem İsyanı
- E) Şeyh Bedrettin İsyanı

Cevap A

GENEL KÜLTÜR, GÜNCEL KONULAR

7. ÜNİTE

2023 GELİŞMELERİ

- İstanbul Atatürk Havalimanı'nda gerçekleştirilen TEKNOFEST'te Türkiye'nin uzay yolcuları açıklandı. İlk uzay yolcuları Tuva Cihangir Atasever ve Alper Gerzavcı oldu.
- Dünyanın ilk SİHA gemisi "TCG Anadolu", nisan 2023'te düzenlenen törenle Tuzla'da TSK'ya teslim edildi.
- Fatih Sondaj Gemisi tarihinin en büyük doğal gaz keşfine imza attı.
- Türkiye'nin ilk bor karbür tesisi, Balıkesir'in Bandırma ilçesinde hizmete açıldı.
- Türk Devletleri Teşkilatı Olağanüstü Zirvesi Ankara'da düzenlendi.
- TBMM, Finlandiya'nın NATO'ya katılımını öngören teklifi kabul ederek yaşalaştırdı. Finlandiya NATO'ya katılan 31. ülke oldu.
- NATO'ya üyelik başvurusu yapan İsveç, 1 Ocak 2023 itibarıyla 6 aylığına Avrupa Birliği (AB) Dönem Başkanı seçilmiştir.
- 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri ile İlgili Bazı Bilgiler: İlk Depremin Merkez Üssü: Kahramanmaraş Pazarcık (7,7), İkinci Depremin Merkez Üssü: Kahramanmaraş Elbistan (7,6).
- 2023 Dünya şehirleri spor başkentine Konya seçilmiştir.
- Avrupa Spor Başkentleri ve Şehirleri Federasyonu (ACES Europe) tarafından 2023 yılı için "Avrupa Spor Şehri" ilan edilen Sakarya, ödülünü aldı.
- 2023 yılı kapsamında ülkemizdeki erozyon ile mücadele başlatılan projenin adı Meşe'dir.
- 2023 te yapılacak olan "İklim Değişikliği Konferansı"na Birleşik Arap Emirlikleri ev sahipliği yaptı.
- 2023'te Avrupa Salon Şampiyonası Türkiye'de düzenlendi.
- 2023 G-20 Dönem Başkanlığını Hindistan yaptı.
- TÜRKSOY, 2023 yılını Baked Kızıkeeva'yı anma yılı olarak ilan etti.
- Gana'nın başkenti Akra UNESCO tarafından 2023 "Dünya Kitap Başkenti" ilan edildi.
- 2023 yılında Azerbaycan'ın Şuşa şehri Türk Dünyası Kültür Başkenti seçilmiştir.
- Baltık ülkelerinden Estonya'nın başkenti Tallinn, Avrupa Komisyonu tarafından beğeni ile karşılanan bu stratejiler sayesinde şehir 2023 için Avrupa Yeşil Başkenti seçildi.
- Şanlıurfa, İslam İşbirliği Teşkilatının 11. Turizm Bakanları Konferansı'nda "2023 turizm kenti" seçildi.
- Türkiye'nin ilk nükleer enerji santrali olacak Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin açılışı yapıldı.
- 2023 Avrupa Salon Okçuluk şampiyonası Türkiye'de yapıldı.
- UNESCO 2023 yılını "Aşık Veysel'i Anma ve Kutlama Yılı" ilan etti.
- Hayattaki son Apollo 7 astronotu Walter Cunningham 90 yaşında hayatını kaybetti.
- Gökbilimciler NASA'nın James Webb Uzay Teleskobu'nu kullanarak ilk defa başka bir yıldızın etrafında dönen bir ötegezegen tespit ettiklerini aktardı.
- ABD Havacılık ve Uzay Ajansı (NASA), dünyaya yaklaşık 100 ışık yılı mesafedeki bir yıldız etrafında dönen ve yaşama elverişli dünya boyutunda bir öte gezegen keşfetti.
- Nobel ödüllü Türk bilim insanı Prof. Dr. Aziz Sancar'ın ismi ABD'nin Kuzey Karolina eyaletindeki bir caddeye verildi.
- İstanbul'daki Rami Kışlası 1,5 yıllık restorasyon çalışması sonrasında kütüphaneye dönüştürüldü.
- Hırvatistan 1 Ocak itibarıyla hem Şengen hem de Euro Bölgesi'ne dahil olurken, resmi para birimi kunadan euroya geçiş sürecini tamamladı.
- Yüksek Seçim Kurulu'nda yapılan oylamada yeni başkan Ahmet Yener seçildi, başkan vekili ise Ekrem Özübek oldu.
- Zengezur koridorunun hayata geçirilmesiyle birlikte Azerbaycan ile Türkiye arasındaki mesafe de kısalıyor. Ankara'dan başlayan demir yolu hattı Kars'a, oradan da Nahçıvan'a geçiyor. Nahçıvan ile Azerbaycan arasındaki mesafe Zengezur koridoru olarak adlandırılıyor. Koridorun açılmasıyla birlikte inşa edilecek demir yolunun Kars, Tiflis, Kars güzergahını takip eden hatan daha kısa olması bekleniyor.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ 1982 ANAYASASI

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ VE GENEL ESASLAR

8.ÜNİTE

1.BÖLÜM

BAŞLANGIÇ

Türk Vatanı ve Milletinin ebedi varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirleyen bu Anayasa, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu, ölümsüz önder ve eşsiz kahraman Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı ve onun inkılap ve ilkeleri doğrultusunda;

Dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olarak, Türkiye Cumhuriyetinin ebedi varlığı, refahı, maddi ve manevi mutluluğu ile çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi yönünde;

Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmaya yetkili kılınan **hiçbir kişi** ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı;

Kuvvetler ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu;

Hiçbir faaliyetin Türk milli menfaatlerinin, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği ve laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının, Devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı;

Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;

Topluca Türk vatandaşlarının milli gurur ve iftiharlarda, milli sevinç ve kederlerde, milli varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, birbirinin hak ve hürriyetlerine kesin saygı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla ve "Yurtta sulh, cihanda sulh" arzu ve inancı içinde, huzurlu bir hayat talebine hakları bulunduğu;

FİKİR, İNANÇ VE KARARIYLA anlaşılacak, sözüne ve ruhuna bu yönde saygı ve mutlak sadakatle yorumlanıp uygulanmak üzere.

TÜRK MİLLETİ TARAFINDAN, demokrasiye aşık Türk evlatlarının vatan ve millet sevgisine emanet ve tevdi olunur.

Örnek Soru

Aşağıdakilerden hangisi 1982 Anayasası'nın Başlangıç metninde yer almamıştır?

- A) Türk Devletinin bölünmez bütünlüğü
- B) Yargı bağımsızlığı ilkesi
- C) Atatürk milliyetçiliği
- D) Atatürk inkılap ve ilkeleri
- E) Millet iradesinin mutlak üstünlüğü

Cevap B

BİRİNCİ KISIM GENEL ESASLAR

Madde -1:	Devletin şekli
Madde -2:	Cumhuriyetin nitelikleri
Madde -3:	Devletin bütünlüğü, resmî dili, bayrağı, millî marşı ve başkenti
Madde -4:	Değiştirilemeyecek hükümler
Madde -5:	Devletin temel amaç ve görevleri
Madde -6:	Egemenlik
Madde -7:	Yasama yetkisi
Madde -8:	Yürütme yetkisi ve görevi
Madde -9:	Yargı yetkisi
Madde-10:	Kanun önünde eşitlik
Madde-11:	Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü

I. Devletin şekli: –Madde 1

Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

II. Cumhuriyetin nitelikleri: –Madde 2

Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.

TEMEL HAKLAR VE ÖDEVLER

2. BÖLÜM

İKİNCİ KISIM TEMEL HAKLAR VE ÖDEVLER

Genel Hükümler

- Temel hak ve hürriyetlerin niteliği
- Temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması
- Temel hak ve hürriyetlerin kötüye kullanılmaması
- Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması
- Yabancıların durumu

Kişinin Hakları ve Ödevleri (Negatif Statü Hakları - Koruyucu Haklar)

- Kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı
- Zorla çalıştırma yasağı
- Kişi hürriyeti ve güvenliği
- Özel hayatın gizliliği ve korunması
- Yerleşme ve seyahat hürriyeti
- Din ve vicdan hürriyeti
- Düşünce ve kanaat hürriyeti
- Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti
- Bilim ve sanat hürriyeti
- Basın ve yayımla ilgili hükümler
- Toplantı hak ve hürriyeti
- Mülkiyet hakkı
- Hakların korunmasıyla ilgili hükümler
- İspat hakkı
- Temel hak ve hürriyetlerin korunması

Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler (Pozitif Statü Hakları - İsteme Hakları)

- Ailenin korunması ve çocuk hakları
- Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi
- Kamu yararı
- Çalışma ve sözleşme hürriyeti
- Çalışma ile ilgili hükümler
- Toplu iş sözleşmesi, grev hakkı ve lokavt

- Ücrette adaletin sağlanması
- Sağlık, çevre ve konut
- Gençlik ve spor
- Sosyal güvenlik hakları
- Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması
- Sanatın ve sanatçının korunması
- Devletin iktisadi ve sosyal ödevlerinin sınırları

Siyasi Haklar ve Ödevler (Aktif Statü Hakları, Katılma Hakları)

- Türk vatandaşlığı
- Seçme, seçilme ve siyasî faaliyette bulunma hakları
- Siyasi partilerle ilgili hükümler
- Kamu hizmetlerine girme hakkı
- Vatan hizmeti
- Vergi ödevi
- Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı

Örnek Soru

1982 Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi siyasi haklar ve ödevler başlığı altında düzenlenmemiştir?

- A) Türk vatandaşlığı
- B) Vergi ödevi
- C) Kamu hizmetlerine girme hakkı
- D) Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı
- E) İspat hakkı

Cevap E

Örnek Soru

1982 Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi kişinin hakları ve ödevleri arasında düzenlenmiştir?

- A) Toprak mülkiyeti
- B) Çalışma hakkı ve ödevi
- C) Mal bildirimini
- D) Zorla çalıştırma yasağı
- E) Ücrette adalet sağlanması

Cevap D

YASAMA

3. BÖLÜM

ÜÇÜNCÜ KISIM CUMHURİYETİN TEMEL ORGANLARI

BİRİNCİ BÖLÜM Yasama

I. Türkiye Büyük Millet Meclisi

A. Kuruluşu: –Madde 75

Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen altıyüz milletvekilinden oluşur.

B. Milletvekili seçilme yeterliliği: –Madde 76

Onsekiz yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.

En az ilkokul mezunu olmayanlar, kısıtlılar, askerlikle ilişkili olanlar, kamu hizmetinden yasaklılar, taksirli suçlar hariç toplam **bir yıl** veya **daha fazla** hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, Resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemezler.

Hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensupları, görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.

C. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanının seçim dönemi: –Madde 77

(Değişik: 21/1/2017-6771/4 md.)

Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri **beş yılda** bir aynı günde yapılır.

Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir.

Cumhurbaşkanlığı seçiminde birinci oylamada gerekli çoğunluğun sağlanamaması halinde 101 inci madde-deki usule göre ikinci oylama yapılır.

D. Seçimlerin geriye bırakılması ve ara seçimler: –Madde 78

Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkan görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin **bir yıl** geriye bırakılmasına karar verebilir.

Geri bırakma sebebi ortadan kalkmamışsa, erteleme kararındaki usule göre bu işlem tekrarlanabilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliklerinde boşalma olması halinde, ara seçime gidilir. Ara seçim, her seçim döneminde **bir defa** yapılır ve genel seçimden **otuz ay** geçmedikçe ara seçime gidilemez. Ancak, boşalan üyeliklerin sayısı, üye tamsayısının yüzde beşini bulduğu hallerde, ara seçimlerinin **üç ay** içinde yapılmasına karar verilir.

Genel seçimlere **bir yıl** kala, ara seçimi yapılamaz.

(**Ek fıkra: 27/12/2002-4777/2 md.**) Yukarıda yazılı hallerden ayrı olarak, bir ilin veya seçim çevresinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üyesinin kalmaması halinde, boşalmayı takip eden **doksan günden** sonraki ilk Pazar günü ara seçim yapılır. Bu fıkra gereği yapılacak seçimlerde Anayasanın 127 nci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uygulanmaz.

Örnek Soru

İki genel seçim arasında Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliklerinde boşalma olması durumunda yapılan seçime ne ad verilir?

- A) Ara seçim
- B) Erken seçim
- C) Halk oylaması
- D) Seçimlerin geriye bırakılması
- E) Güven oylaması

Cevap A

E. Seçimlerin genel yönetim ve denetimi: –Madde 79

Seçimler, yargı organlarının genel yönetim ve denetimi altında yapılır.

İKİNCİ BÖLÜM Yürütme

1. Cumhurbaşkanı

A. Adaylık ve seçimi: –Madde 101

(Değişik: 21/1/2017-6771/7 md.)

Cumhurbaşkanı, **kırk yaşını** doldurmuş, yükseköğrenim yapmış, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip Türk vatandaşları arasından, doğrudan halk tarafından seçilir.

Cumhurbaşkanının görev süresi **beş yıldır**. Bir kimse **en fazla iki defa** Cumhurbaşkanı seçilebilir.

Cumhurbaşkanlığına;

- Siyasi parti grupları,
- En son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde beşini almış olan siyasi partiler,
- En az yüzbin seçmen aday gösterebilir.

Cumhurbaşkanı seçilen milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.

Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday, Cumhurbaşkanı seçilir. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada **en çok** oy almış **iki aday** katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday, Cumhurbaşkanı seçilir.

İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin herhangi bir nedenle seçime katılmaması halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların salt çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilir. Oylamada, adayın geçerli oyların çoğunluğunu alamaması halinde, sadece Cumhurbaşkanı seçimi yenilenir.

Seçimlerin tamamlanamaması halinde, yenisi göreve başlayıncaya kadar mevcut Cumhurbaşkanının görevi devam eder.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin diğer usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

B. Seçimi: –Madde 102

(Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

C. Andičmesi: –Madde 103

Cumhurbaşkanı, görevine başlarken Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde aşağıdaki şekilde andičer:

“Cumhurbaşkanı sıfatıyla, Devletin varlığı ve bağımsızlığını, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü, milletin kayıtsız ve şartsız egemenliğini koruyacağıma, Anayasaya, hukukun üstünlüğüne, demokrasiye, Atatürk ilke ve inkılaplarına ve laik Cumhuriyet ilkesine bağlı kalacağıma, milletin huzur ve refahı, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde herkesin insan haklarından ve temel hürriyetlerinden yararlanması ölküsünden ayrılmayacağıma, Türkiye Cumhuriyetinin şan ve şerefini korumak, yüceltmek ve üzerime aldığım görevi tarafsızlıkla yerine getirmek için bütün gücümle çalışacağıma Büyük Türk Milleti ve tarih huzurunda, namusum ve şerefim üzerine andičerim.”

D. Görev ve yetkileri: –Madde 104

(Değişik: 21/1/2017-6771/8 md.)

Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.

Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder.

Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının **ilk günü** Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapar.

Ülkenin iç ve dış siyaseti hakkında Meclise mesaj verir.

Kanunları yayımlar.

Kanunları tekrar görüşölmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir.

Kanunların, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasaya şekil veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesiyle Anayasa Mahkemesinde iptal davası açar.

Cumhurbaşkanı yardımcılarını ile bakanları atar ve görevlerine son verir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Yargı

I. Genel hükümler

A. Mahkemelerin bağımsızlığı: –Madde 138

Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.

B. Hakimlik ve savcılık teminatı: –Madde 139

Hakimler ve savcılar azlolunamaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayırlamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamaz.

Meslekten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanlar, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği kesin olarak anlaşılanlar veya meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki istisnalar saklıdır.

C. Hakimlik ve savcılık mesleği: –Madde 140

Hakimler ve savcılar adli ve idari yargı hakim ve savcıları olarak görev yaparlar. Bu görevler meslekten hakim ve savcılar eliyle yürütülür.

Hakimler, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre görev ifa ederler.

Hakim ve savcılarının nitelikleri, atanmaları, hakları ve ödevleri, aylık ve ödenekleri, meslekte ilerlemeleri, görevlerinin ve görev yerlerinin geçici veya sürekli olarak değiştirilmesi, haklarında disiplin kovuşturması

açılması ve disiplin cezası verilmesi, görevleriyle ilgili veya görevleri sırasında işledikleri suçlarından dolayı soruşturma yapılması ve yargılanmalarına karar verilmesi, meslekten çıkarmayı gerektiren suçluluk veya yetersizlik halleri ve meslek içi eğitimleri ile diğer özlük işleri mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.

Hakimler ve savcılar **altmışbeş yaşını** bitirinceye kadar hizmet görürler; askeri hakimlerin yaş haddi, yükselme ve emeklilikleri kanunda gösterilir.

Hakimler ve savcılar, kanunda belirtilenlerden başka, Resmî ve özel hiçbir görev alamazlar.

Hakimler ve savcılar idari görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdırlar.

Hakim ve savcı olup da adalet hizmetindeki idari görevlerde çalışanlar, hakimler ve savcılar hakkındaki hükümlere tabidirler. Bunlar, hakimler ve savcılara ait esaslar dairesinde sınıflandırılır ve derecelendirilirler, hakimlere ve savcılara tanınan her türlü haklardan yararlanırlar.

Örnek Soru

1982 Anayasası'na göre hâkimler ve savcılar idari görevleri yönünden aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) İçişleri Bakanlığı
- B) Hâkimler ve Savcılar Kurulu
- C) Danıştay
- D) Adalet Bakanlığı
- E) Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cevap D

D. Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması: –Madde 141

Mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlakın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde karar verilebilir.

Küçüklerin yargılanması hakkında kanunla özel hükümler konulur.

Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.

Davaların **en az** giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir.

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU

9. ÜNİTE

KISIM - I Genel Hükümler

BÖLÜM: 1

Kapsam, Amaç, Temel İlkeler, İstihdam Şekilleri

Kapsam: –Madde 1

Bu Kanun, Genel ve Katma Bütçeli Kurumlar, İl Özel İdareleri, Belediyeler, İl Özel İdareleri ve Belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunlarla kurulan fonlarda, kefalet sandıklarında veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde çalışan memurlar hakkında uygulanır.

Sözleşmeli ve geçici personel hakkında bu Kanunda belirtilen özel hükümler uygulanır.

Anayasa Mahkemesi üye ve yedek üyeleri ile rapor-törleri; hakimlik ve savcılık mesleklerinde veya bu mesleklerden sayılan görevlerde bulunanlar, Danıştay ve Sayıştay meslek mensupları ve Sayıştay savcı ve yardımcısı, Üniversitelerin, İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinin, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin, Devlet Güzel Sanatlar Akademilerinin, Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün öğretim üye ve yardımcısı, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri, Genelkurmay Mehtaran Bölüğü Sanatkarları, Devlet Tiyatrosu ile Devlet Opera ve Balesi ve Belediye Opera ve tiyatroları ile şehir ve belediye konservatuvar ve orkestralarının sanatkar memurları, uzman memurları, uygulatıcı uzman memurları ve stajyerleri; Spor-Toto Teşkilatında çalışan personel; subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erler ile Emniyet Teşkilatı mensupları özel kanunları hükümlerine tabidir.

Amaç: –Madde 2

Bu Kanun, Devlet memurlarının hizmet şartlarını, niteliklerini, atanma ve yetiştirilmelerini, ilerleme ve yükselmelerini, ödev, hak, yüküm ve sorumluluklarını, aylıklarını ve ödeneklerini ve diğer özlük işlerini düzenler.

Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler Cumhurbaşkanınca yürürlüğe konulur.

Temel ilkeler: –Madde 3

Bu kanunun temel ilkeleri şunlardır:

Sınıflandırma:

A) Devlet kamu hizmetleri görevlerini ve bu görevlerde çalışan Devlet memurlarını görevlerin gerektirdiği niteliklere ve mesleklerle göre sınıflara ayırmaktır.

Kariyer:

B) Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır.

Liyakat:

C) Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır.

Örnek Soru

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânını sağlamaktır" ifadesi hangi temel ilkenin açıklamasıdır?

- A) Sınıflandırma B) Kariyer C) Derece
D) Kademe E) Liyakat

Cevap B

İstihdam şekilleri: –Madde 4

Kamu hizmetleri; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürülür.

A) Memur:

Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu Kanunun uygulanmasında memur sayılır.

Yukarıdaki tanımlananlar dışındaki kurumlarda genel politika tespiti, araştırma, planlama, programlama, yönetim ve denetim gibi işlerde görevli ve yetkili olanlar da memur sayılır.

1739 SAYILI MİLLİ EĞİTİM TEMEL KANUNU

10. ÜNİTE

I - Kanunun kapsamı: –Madde 1

Bu Kanun, Türk milli eğitiminin düzenlenmesinde esas olan amaç ve ilkeler, eğitim sisteminin genel yapısı, öğretmenlik mesleği, okul bina ve tesisleri, eğitim araç ve gereçleri ve Devletin eğitim ve öğretim alanındaki görev ve sorumluluğu ile ilgili temel hükümleri bir sistem bütünlüğü içinde kapsar.

BİRİNCİ KISIM Türk Milli Eğitim Sistemini Düzenleyen Genel Esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM Türk Milli Eğitiminin Amaçları

I - Genel amaçlar: –Madde 2

Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş **bir kişiliğe** ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgil, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk

Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

II - Özel amaçlar: –Madde 3

Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilir.

İKİNCİ BÖLÜM Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri

I - Genellik ve eşitlik: –Madde 4

Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet, engellilik ve din ayırımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde **hiçbir kişiye**, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

II - Ferdin ve toplumun ihtiyaçları: –Madde 5

Milli eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

III - Yönelme: –Madde 6

Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler.

Milli eğitim sistemi, her bakımdan, bu yönelmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Bu amaçla, ortaöğretim kurumlarına, eğitim programlarının hedeflerine uygun düşecek şekilde hazırlık sınıfları konulabilir.

Yönelmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metodlarından yararlanılır.

IV - Eğitim hakkı: –Madde 7

İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır.

İlköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar.

V - Fırsat ve imkan eşitliği: –Madde 8

Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği sağlanır.

222 SAYILI İLKÖĞRETİM VE EĞİTİM KANUNU

11. ÜNİTE

-Madde 1

İlköğretim, kadın erkek bütün Türklerin milli gayelere uygun olarak bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretimdir.

-Madde 2

İlköğretim, ilköğrenim kurumlarında verilir; öğrenim çağında bulunan kız ve erkek çocuklar için mecburi, Devlet okullarında parasızdır.

-Madde 3

(Değişik:27/6/2019-7180/2 md.)

Mecburi ilköğretim çağı, 6-14 yaş grubundaki çocukları kapsar. İlkokulların birinci sınıflarına o yılın 31 Aralık tarihinde **72 ayını** dolduran çocukların kaydı yapılır. Ancak çocuğun gelişim durumuna bağlı olarak okula erken başlaması veya kaydının ertelenmesi ile ilgili hususlar yönetmelikle düzenlenir.

-Madde 4

Türk vatandaşı kız ve erkek çocuklar ilköğrenimlerini resmi veya özel Türk ilköğretim okullarında yapmakla mükelleftir.

-Madde 5

Mecburi öğretim çağında olup da, memleket dışında olmak, oturduğu yerde okul bulunmamak veya sağlık durumu dolayısıyla ilköğretim okuluna devam edemeyen vatandaşlardan özel olarak öğretim görenler, imtihanla ve yaşlarına göre layık oldukları ilköğretim okulu sınıflarına veya mezuniyet imtihanlarına alınırlar.

BİRİNCİ BÖLÜM Teşkilat

-Madde 6

İlköğretim kurumları şunlardır:

a) Mecburi olanlar:

(1) (Mülga: 16/8/1997 - 4306/9 md.)

(2) İlköğretim okulları (gündüzlü, pansiyonlu, yatılı ilköğretim okulları ve gezici okullar),

(3) (Mülga: 16/8/1997 - 4306/9 md.)

(4) Yetiştirici ve tamamlayıcı sınıflar ve kurslar,

(5) Özel eğitime muhtaç çocuklar için kurulacak okullar ve sınıflar.

b) İsteğe bağlı olanlar:

(1) Okul öncesi eğitim kurumları,

(2) Tamamlayıcı sınıflar ve kurslar.

-Madde 7

(Değişik: 30/3/2012 - 6287/2 md.)

İlköğretim; 1 inci maddede belirtilen amacı gerçekleştirmek için kurulmuş **dört yıl** süreli ve zorunlu ilkokul ile **dört yıl** süreli ve zorunlu ortaokuldan oluşan bir Milli Eğitim ve Öğretim Kurumudur.

-Madde 8

(Mülga: 16/8/1997 - 4306/9 md.)

-Madde 9

(Değişik birinci fıkra: 30/3/2012 - 6287/3 md.) İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.

Nüfusun az veya dağınık olduğu yerlerde; köyler gruplaştırılarak, merkezi durumda olan veya durumu uygun bulunan köylerde ilköğretim bölge okulları ve bunlara bağlı pansiyonlar, gruplaştırmının mümkün olmadığı yerlerde ise yatılı ilköğretim bölge okulları veya gezici okullar açılabilir. Gezici okullarda gezici öğretmenler görevlendirilir.

Bu okullarda yetiştirici sınıflar ve kurslar da açılabilir.

Şehir ve kasabalarda, ihtiyaca göre yatılı veya pansiyonlu okullar kurulabilir.

-Madde 10

Bir köy halkı, iş ve üretim hayatının gereği olarak veya olağanüstü sebeplerle yayla, otlak ve bağ gibi yerlere taşındığında köy okulu da, köy halkıyla birlikte göçecek şekilde düzenlenmiş olmalı ve gidilen yerde hemen günlük çalışmasını ve görevini devam ettirmelidir.

652 SAYILI ÖZEL BARINMA HİZMETİ VEREN KURUMLAR VE BAZI DÜZENLEMELER HAKKINDA KHK

12.
ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Görevler

Amaç ve kapsam: –Madde 1

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Görevler: –Madde 2

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

İKİNCİ BÖLÜM

Bakanlık Teşkilatı

Teşkilat: –Madde 3

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Bakan: –Madde 4

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Müsteşar ve Müsteşar Yardımcıları: –Madde 5

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hizmet Birimleri

Hizmet birimleri: –Madde 6

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Temel Eğitim Genel Müdürlüğü: –Madde 7

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü: –Madde 8

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü: –Madde 9

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü: –Madde 10

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü:
–Madde 11

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

1196/1202

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü: –Madde 12

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Özel barınma hizmeti veren kurumlara ilişkin iş yeri açma ve çalışma ruhsatı: –Madde 13

(Değişik: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 7 nci

maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen izin veya ruhsatlara ilişkin hükümler, öğrencilere özel barınma hizmeti veren kurumlar hakkında uygulanmaz. Öğrencilere özel barınma hizmeti veren kurumlara iş yeri açma ve çalışma ruhsatı ortaokul ve ortaöğrenim düzeyinde Millî Eğitim Bakanlığınca, yükseköğrenim düzeyinde Gençlik ve Spor Bakanlığınca verilir. Bakanlıklar bu yetkilerini valiliklere devredebilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü: –Madde 14

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü:
–Madde 15

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü: –Madde 15

(Ek: 1/3/2014-6528/16 md.; Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü:
–Madde 15

(Ek: 1/3/2014-6528/16 md.; Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü: –Madde 16

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Teftiş Kurulu Başkanlığı: –Madde 17

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Strateji Geliştirme Başkanlığı: –Madde 18

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü: –Madde 19

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü: –Madde 20

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü: –Madde 21

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı: –Madde 22

(1) (Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

İnşaat ve emlak işleri (1): –Madde 23

(1) (Mülga: 2/7/2018-KHK-703/22 md.)

(2) Bakanlık, kamu kurum ve kuruluşlarına ait veya tahsisli taşınmazların kendisine tahsisini veya devrini talep edebilir veya kullanım protokolleri yapabilir. Bu protokoller ile oluşan yükümlülüklerini Toplu Konut

4982 SAYILI BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU

13. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

Bu Kanunun amacı; demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

Bu Kanun; kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde uygulanır.

1.11.1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun hükümleri saklıdır.

Tanımlar: –Madde 3

Bu Kanunda geçen;

a) Kurum ve kuruluş: Bu Kanunun 2 nci maddesinde geçen ve kapsama dahil olan bilgi edinme başvurusu yapılacak bütün makam ve mercileri,

b) Başvuru sahibi: Bu Kanun kapsamında bilgi edinme hakkını kullanarak kurum ve kuruluşlara başvuran gerçek ve tüzel kişileri,

c) Bilgi: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriyi,

d) Belge: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını,

e) Bilgi veya belgeye erişim: İstenen bilgi veya belgenin niteliğine göre, kurum ve kuruluşlarca, başvuru sahibine söz konusu bilgi veya belgenin bir kopyasının verilmesini, kopya verilmesinin mümkün olmadığı hâllerde, başvuru sahibinin bilgi veya belgenin aslını inceleyerek not almasına veya içeriğini görmesine veya işitmesine izin verilmesini,

f) Kurul: Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunu, ifade eder.

Örnek Soru

- I. Tarafsızlık
- II. Eşitlik
- III. Açıklık
- IV. Tarafgirlik

Yukarıdakilerden hangisi 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanununun amaçlarından değildir?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

Cevap B

İKİNCİ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkı ve Bilgi Verme Yükümlülüğü

Bilgi edinme hakkı: –Madde 4

Herkes bilgi edinme hakkına sahiptir.

Türkiye’de ikamet eden yabancılar ile Türkiye’de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülükleri saklıdır.

Bilgi verme yükümlülüğü: –Madde 5

Kurum ve kuruluşlar, bu Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idarî ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdürler.

Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

Örnek Soru

Türkiye’de bulunan yabancı uyruklular 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu kapsamında bilgi edinme hakkından hangi ilke çerçevesinde yararlanırlar?

- A) Üstünlük ilkesi
- B) Süreklilik ilkesi
- C) Karşılıklılık ilkesi
- D) Genellik ilkesi
- E) Gerçeklilik ilkesi

Cevap C

5442 SAYILI İL İDARESİ KANUNU

14.
ÜNİTE

BÖLÜM: I

Mülki İdare Bölümlerinin Kuruluşları:

-Madde 1

(Değişik: 12/5/1964-469/1 md.)

Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından coğrafya durumuna, iktisadi şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere; iller ilçelere ve ilçeler de bucaklara bölünmüştür.

-Madde 2

İl, ilçe ve bucak kurulması, kaldırılması, adlarının, bağlılıklarının, merkez ve sınırlarının belirtilmesi ve değiştirilmesi aşağıda gösterilen şekilde yapılır:

A) İl ve ilçe kurulması, kaldırılması, merkezlerinin belirtilmesi, adlarının değiştirilmesi, bir ilçenin başka bir il'e bağlanması kanun ile;

B) Bucak kurulması, kaldırılması, merkezinin belirtilmesi, il ilçe ve bucak sınırlarının ve bucak adlarının değiştirilmesi bir köyün veya kasabanın veya bucağın başka bir il ve ilçeye bağlanması, mühim mevki ve tabii arazi adlarının değiştirilmesi Cumhurbaşkanlığı onayı ile;

C) Yeniden köy kurulması veya yerinin değiştirilmesi Bayındırlık ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarının mütalaası alınmak suretiyle;

Ç) Köy ve kasabaların aynı ilçe içinde bir bucaktan başka bir bucağa bağlanması, köy adlarının değiştirilmesi, köylerin birleştirilmesi ve ayrılması, bir köy, mahalle veya semtin o köyden ayrılıp başka bir köy ile birleştirilmesi İçişleri Bakanlığının tasvibiyle yapılır.

D) (Değişik: 11/5/1959-7267/1 md.) Kaza kurulmasında ve kaldırılmasında, bir kazanın başka bir vilayete bağlanmasında ve merkezinin belirtilmesinde, sınırlarının değiştirilmesinde ve (B, C, Ç) fıkralarında yazılı hallerde ilgili vilayetler idare heyetleriyle umumi meclislerinin mütalaaları alınır.

(Mülga cümle: 2/3/2014-6529/16 md.)

E) İllere, ilçelere, bucaklara, merkez yapılan şehir, kasaba veya köyün adı verilir. Şu kadar ki, bunların coğrafi veya tarihi bir sanı varsa o da isim olarak verilebilir.

Örnek Soru

5442 Sayılı İl İdaresi Kanununa göre mühim mevki ve tabii arazi adlarının değiştirilmesi aşağıdakilerden hangisi ile yapılır?

- A) Kanun
- B) Cumhurbaşkanlığı onayı
- C) İçişleri Bakanlığının tasvibi
- D) Hazine ve Maliye Bakanlığının tasvibi
- E) İl Encümen Kararı

Cevap B

BÖLÜM: II İl İdaresi

-Madde 3

(Değişik: 12/5/1964-469/1 md.)

İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır.

İllerde genel idare teşkilatı il, ilçe ve bucak bölümlerine uygun olarak düzenlenir.

Belli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, birden çok ili içine alan çevrede, bu hizmetler için yetki genişliğine sahip kuruluşlar meydana getirilebilir.

-Madde 4

İl genel idaresinin başı ve mercii validir. Bakanlıkların kuruluş mevzuatına göre illerde lüzumu kadar teşkilat bulunur. Bu teşkilatın her birinin başında bulunanlar il idare şube başkanlarıdır. Bunların emri altında çalışanlar ilin ikinci derecede memurlarıdır. Bu teşkilat valinin emri altındadır.

Hakimler Kanunu ile İcra ve İflas Kanununda yazılı yargıç, Cumhuriyet savcısı ve yargıç sınıfında bulunanlarla bu kanunlarda yazılı adalet memurları, askeri birlikler, askeri fabrika ve müesseseler, askerlik daire ve şubeleri bu madde hükmünden müstesnadır.

-Madde 5

İllerde, valilerin tayin ve tesbit ettiği işlerde yardımcılığını ve valinin bulunmadığı zamanlarda vekilliğini yapmak üzere vali muavinleri bulunur. Valiliğin yazı işlerinin düzenlenmesinden de vali muavini sorumludur.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI PERSONELİNİN GÖREVDE YÜKSELME, UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ VE YER DEĞİŞTİRME SURETİYLE ATANMASI HAKKINDA YÖNETMELİK

15.
ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, Millî Eğitim Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatına ait kadrolara, liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak görevde yükselme ve unvan değişikliği ile yer değiştirme suretiyle yapılacak atamalarda uygulanacak usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, Millî Eğitim Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatı kadrolarında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olarak görev yapanlardan bu Yönetmelikte sayılan görevlere görevde yükselme, unvan değişikliği ve yer değiştirme suretiyle atanacakları kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(Değişik: RG-25/8/2021-31579)

(1) Bu Yönetmelik, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 25/8/2011 tarihli ve 652 sayılı Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 15/3/1999 tarihli ve 99/12647 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelik, 19/4/1983 tarihli ve 83/6525 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Aynı düzeydeki görevler: Hiyerarşi, görev, yetki ve sorumluluk açısından aynı hizmet grubunda ya da grup içinde alt gruplar olması halinde aynı alt grupta yer alan görevleri,
- b) Bakan: Millî Eğitim Bakanını,
- c) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,

ç) Yer değiştirmeye esas puan: İl millî eğitim müdür yardımcısı, ilçe millî eğitim müdürü ile il ve ilçe millî eğitim şube müdürlerinin bölge hizmetine ve isteğe bağlı yer değiştirmelerinde esas alınmak üzere, Ek –2 Performans ve Yeterlik Değerlendirme Formu ve Ek –3 Hizmet Bölgeleri Çizelgesi ile 28 inci maddesinin birinci fıkrasına göre hesaplanan puanların toplamını,

d) Bölge hizmeti süresi: Ek –3 Hizmet Bölgeleri Çizelgesinde belirtilen hizmet bölgelerinde çalışılması gereken süreyi,

e) Görevde yükselme: Bu Yönetmelikte belirtilen görevlere aynı veya başka hizmet gruplarından yükselme yoluyla yapılacak atamaları,

f) (Değişik:RG-13/1/2018-30300) Görevde yükselme sınavı: Bu Yönetmelik hükümlerine göre görevde yükselme suretiyle atanacakların belirlenmesi amacıyla yapılan yazılı ve sözlü sınavı,

g) Hizmet bölgesi: Ek –3 Hizmet Bölgeleri Çizelgesinde gösterilen il ve ilçe gruplarını,

ğ) Bölge hizmeti puanı: Ek –3 Hizmet Bölgeleri Çizelgesine göre hesaplanan puanı,

h) (Değişik:RG-10/12/2014-29201) Hizmet süresi: 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesi çerçevesinde hesaplanan süreleri,

ı) İş günü: Resmi ve hafta sonu tatil günleri hariç, hafta içi diğer günleri,

i) (Değişik:RG-10/12/2014-29201) Unvan değişikliği: En az ortaöğretim düzeyindeki mesleki veya teknik eğitim sonucu kazanılmış unvanlara ilişkin kadrolara bu Yönetmelik kapsamında yapılan atamaları,

j) (Değişik:RG-13/1/2018-30300) Unvan değişikliği sınavı: Bu Yönetmelik hükümlerine göre unvan değişikliği suretiyle atanacakların belirlenmesi amacıyla yapılan yazılı ve sözlü sınavı,

k) Yıl: Yer değiştirme suretiyle atanmada, göreve başlama tarihine göre geçen on iki aylık süreyi; görevde yükselme suretiyle atanmada, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendinde hizmet süresi olarak hesaplanan sürelerden her on iki aylık süreyi,

l) Yönetici: İl millî eğitim müdür yardımcısı, ilçe millî eğitim müdürü ile il ve ilçe millî eğitim şube müdürü kadrolarında asaleten görev yapanları

ifade eder.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ADAY MEMURLARININ YETİŞTİRİLMELERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

16.
ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmelik, Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfında olanlar hariç Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatındaki kadrolarına aday olarak atanan memurların yetiştirilmeleri ve aslî memurluğa atanmaları için uygulanacak eğitim programlarını, eğitim sürelerini, eğitimlerde uygulanacak sınavları, sınav ve staj değerlendirme esasları ile diğer hususlara ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla düzenlemiştir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik hükümleri, Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfında olanlar hariç Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatına aday memur olarak atanlar hakkında uygulanır.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 21/02/1983 tarihli ve 83/6061 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Aday Memurların Yetiştirilmelerine İlişkin Genel Yönetmelik'in 33 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aday memur: İlk defa Devlet memurluğuna atana-
caklar için uygulanacak merkezi sınavı kazanarak temel
eğitim, hazırlayıcı eğitim ve staja tabi tutulmak üzere,
Bakanlık merkez ve taşra teşkilatındaki kadrolara ata-
nanları,

b) Adaylık süresi: Bakanlığın merkez ve taşra teşki-
latındaki kadrolarına aday memur olarak atanmaların
bu görevlerine aday memur olarak atandıkları tarihten
başlamak üzere, **bir yıldan** az **iki yıldan** çok olmayan
süreyi,

c) Aslî memur: Adaylık süresi içinde temel, hazırlayıcı
eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarılı olan ve
amirleri tarafından olumlu değerlendirilerek adaylığı
kaldırılanları,

ç) Bakan: Millî Eğitim Bakanını,

d) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,

e) Birim: Bakanlık Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı,
merkez teşkilatı hizmet birimleri, doğrudan Bakanlık
hizmet birimlerine bağlı taşra teşkilatındaki okul ve
kurumlar, il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri ile bu müdür-
lüklere bağlı okul ve kurumları,

f) Değerlendirme: Temel ve hazırlayıcı eğitim program-
ları sonunda yapılacak sınavlar ile staj programı sonun-
daki bilgi ve beceri düzeyi ile davranışlarını puanlama
yoluyla ölçme işlemi,

g) Eğitim Daire Başkanı: İnsan Kaynakları Genel
Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanını,

ğ) Eğitim Daire Başkanlığı: İnsan Kaynakları Genel
Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanlığını,

h) Eğitim ve Sınav Yürütme Komisyonu: Adaylıkla
ilgili eğitim ve sınav işlemlerini yürütmek üzere, Merkezi
Eğitim Yönetme Kurulunca Bakanlık merkez ve taşra
teşkilatında oluşturulan komisyonları,

ı) Genel Müdür: İnsan Kaynakları Genel Müdürünü,

i) Genel Müdürlük: İnsan Kaynakları Genel
Müdürlüğünü,

j) Hazırlayıcı eğitim: Aday memura atandığı hizmet
sınıfı, kadrosu ve göreviyle ilgili olarak verilen eğitimi,

k) İlgili birim: Aday memurun görevli bulunduğu il millî
eğitim müdürlüğü veya merkez teşkilatı bünyesinde
adaylık işlemlerinin yürütüldüğü birimi;

l) Merkez teşkilatı: Bakanlık Talim ve Terbiye Kurulu
Başkanlığı ile hizmet birimlerini,

m) Merkezi Eğitim Yönetme Kurulu: Bakanlık merkez
teşkilatında aday memurların eğitimlerinin yönetimi,
yürütülmesi ve denetimi için oluşturulan kurulu,

n) Staj eğitimi: Aday memurun temel ve hazırlayıcı
eğitimde tabi tutulduğu eğitim konularında, birim yöne-
ticisinin gözetiminde, beceri ve deneyim kazandırmak
için yapılan uygulamalı eğitimi,

o) Sınav: Temel ve hazırlayıcı eğitim programları
sonunda yapılacak değerlendirmeler için aday memur-
ların bilgi seviyelerini ölçme işlemi,

ö) Taşra teşkilatı: Bakanlığın merkez ve yurt dışı teş-
kilatı dışında kalan il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri ile
bu müdürlüklere bağlı her türlü okul ve kurumları,

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETMEN ATAMA VE YER DEĞİŞTİRME YÖNETMELİĞİ

17.
ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, eğitim-öğretim hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için aday öğretmenliğe ve öğretmenliğe yapılacak atamalar ile öğretmenlerin yer değiştirmelerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî eğitim kurumlarına aday öğretmen ve öğretmen olarak atanacaklar ile hâlihazırda bu eğitim kurumlarında görev yapan aday öğretmen ve öğretmenleri kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, (**Ek ibare: RG-23/11/2022-332022**) 3/2/2022 tarihli ve 7354 sayılı Öğretmenlik Meslek Kanunu, 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 25/8/2011 tarihli ve (**Değişik ibare: RG-23/11/2022-332022**) 652 sayılı Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 18/3/2002 tarihli ve 2002/3975 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik ile 19/4/1983 tarihli ve 83/6525 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Devlet Memurlarının Yer Değişirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aday öğretmen: Öğretmenlikte adaylığı daha önce kaldırılmamış olanlardan öğretmenliğe **ilk defa** atama suretiyle atananları,

b) (*Mülga:RG-12/5/2022-31833*)

c) Alan: Bakanlık tarafından belirlenen ve aday öğretmen ve öğretmenlerin mezun oldukları yükseköğretim programına bağlı olarak atanabilecekleri alanları,

ç) Alan değişikliği: Öğretmenlerin, Bakanlıkça belirlenen ve mezun oldukları yükseköğretim programına bağlı olarak atanabilecekleri başka alanlara geçişlerini,

d) Bakan: Millî Eğitim Bakanını,

e) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,

f) (*Mülga:RG-12/5/2022-31833*)

g) (*Mülga:RG-12/5/2022-31833*)

ğ) Ders yılı: Derslerin başladığı tarihten kesildiği tarihe kadar geçen süreyi,

h) Dönem: Ders yılının başladığı tarihten yarıyıl tatiline, yarıyıl tatilinin bitiminden ders kesimine kadar geçen süreyi,

ı) Eğitim kurumu: Bakanlığa bağlı her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü kurumlar ile bu kurumlarda yürütülen eğitim-öğretim etkinlikleri için program hazırlama, eğitim araç-gereci üretme, inceleme, değerlendirme, öğrenci ve öğrenci adaylarına uygulanacak seçme ve/veya yarışma sınavları için gerekli iş ve işlemleri yürütme, rehberlik ve sosyal hizmetler verme yoluyla yardımcı ve destek olan kurumları,

i) Eğitim kurumu yöneticisi: Bakanlığa bağlı her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı görevlerini 657 sayılı Kanunun 88 inci ve 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 nci maddelerine göre ikinci görev kapsamında yürütenleri,

j) Hizmet alanı: Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasında her derece ve türdeki eğitim kurumlarının gruplandırılmasıyla oluşturulan alanları,

k) Hizmet bölgesi: Coğrafi durum, ekonomik ve sosyal yönden gelişmişlik düzeyi, ulaşım şartları ile hizmet gereklerinin karşılanması yönünden birbirine benzerlik gösteren ve Ek-1 Hizmet Bölgeleri Çizelgesinde belirtilenlerin gruplandırılmasıyla oluşturulan bölgeleri,

l) (*Değişik:RG-19/6/2020-31160*) Hizmet puanı: Hizmet alanları bakımından bu Yönetmelikte belirlenen puanlardan görev yapılan her bir hizmet alanı için öngörülen puanın o hizmet alanındaki çalışma süresi ile çarpımı sonucu elde edilen değerlerin toplamı ile 40 ıncı maddede belirtilen etkinliklere bağlı olarak verilen puanı,

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İZİN YÖNERGESİ

18.
ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönergenin amacı, Millî Eğitim Bakanlığı personelinin izin haklarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönerge, Millî Eğitim Bakanlığı personelinin kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönerge, 14/07/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 22/05/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu ve 25/08/2011 tarihli ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 06/06/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(1) Bu Yönergede geçen;

a) Amir: Bu Yönerge ile izin verme yetkisi verilenleri,

b) Bakan: Millî Eğitim Bakanını,

c) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,

ç) Geçici personel: 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin(C) bendine göre geçici personel statüsünde görev yapanları,

d) Hastalık raporu: İlgili mevzuatında öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde yapılan muayene ve tedavi sonucunda yetkili hekim ve sağlık kurulları tarafından hastanın sağlık durumunu belirtmek amacıyla düzenlenen belgeyi,

e) İşçi: 4857 sayılı Kanunun 2 nci maddesine göre bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiyi,

f) İzin: Millî Eğitim Bakanlığı personelinin, bu Yönergede belirtilen süre ve şartlarda olmak üzere, amirleri tarafından uygun bulunan zamanlarda görevlerinden geçici olarak ayrılmasını,

g) Kurul raporu: İlgili mevzuatında öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde yapılan muayene ve tedavi

sonucunda hastanın sağlık durumunu belirtmek amacıyla oluşturulan sağlık kurulları tarafından düzenlenen belgeyi,

ğ) Memur: 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (A) bendine göre memur statüsünde görev yapanları,

h) Memuriyet mahalli: Memur ve hizmetlinin **asıl** görevli olduğu veya ikametgahının bulunduğu şehir ve kasabaların belediye sınırları içinde bulunan mahaller ile bu mahallerin dışında kalmakla birlikte yerleşim özellikleri bakımından bu şehir ve kasabaların devamı niteliğinde bulunup belediye hizmetlerinin götürüldüğü veya kurumlarınca sağlanan taşıt araçları ile gidilip gelenebilen yerleri,

ı) Sözleşmeli personel: 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) bendine göre sözleşmeli personel statüsünde görev yapanları,

i) Yıl: Bir takvim yılını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Memurların İzinleri

İzin çeşitleri: –Madde 5

(1) Memurlar için öngörülen izin çeşitleri şunlardır:

a) Yıllık izin,

b) Mazeret izni,

c) Hastalık ve refakat izni,

ç) Aylıksız izin,

d) Diğer izinler.

İzin vermeye yetkili amirler: –Madde 6

(1) İzin vermeye yetkili amirler:

a) (Ek: 13/05/2013-943496 Bakan Onayı) Merkez teşkilâtında;

1) Müsteşar, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı, Rehberlik ve Denetim Başkanı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, bakanlık müşavirleri ve Özel Kalem Müdürüne Bakan,

2) Müsteşar Yardımcıları, İç Denetim Birimi Başkanı ve birim amirlerine Müsteşar

3) (Değişik İbare: 10/04/2015-33052 Bakan Onayı) Daire başkanlarına birim amirleri,

Sınırsız Deneme
5000+ Soru

- Deneme Sınavı oluşturabilir, Sistem Denemeleri çözebilir, Türkiye Geneli Canlı Deneme Sınavlarına katılabilirsiniz. (Tüm sorular çözümlüdür)
- Konulara göre karışık soru çözebilir, karışık soru çözebilir, yanlış sorularınızı tekrar çözebilir, soruları favorilere ekleyebilir, ders notlarına çalışabilirsiniz.
- Konulara göre soru istatistiklerine, Deneme sınavı istatistiklerine günlük, haftalık, aylık rapor alabilirsiniz.

Sınav
Ekranı

Sınavlar

Özellikler

Paketler

SSS

İletişim

YNTM

Arama

Mehmet

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı
Görevde Yükselme ve
Ünvan Değişikliği Sınavı

Kayıtları Başladı...

79

KURUM SINAVI

39K+

MEVCUT SORU

1648

MEVCUT KULLANICI

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi 1518 Sok.
Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 29 95 - Belgegeçer: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0 505 925 57 81
www.datayayinlari.com | bilgi@datayayinlari.com

9 786256 440555